

vih

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC — GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA R. O.

OSREDNJA KOROSKA KNJIŽNICA

62390 RAVNE NA KOROSKEM

LETO XXI — ŠTEVILKA 8/9

AVGUST|SEPTEMBER 1989

POŠTNA PLAČANA

GOSPODARJENJE V PRVEM POLLETJU 1989

V prvem polletju smo poslovali v nestabilnih gospodarskih pogojih. Inflacija, ki je bila iz meseca v mesec nepredvidljivo visoka, je onemogočala, da bi postavili realno tekočo poslovno politiko v vseh temeljnih funkcijah poslovanja. Tudi pri analiziranju posameznih podatkov moramo upoštevati omejene možnosti primerjave tako s preteklim letom kakor tudi s planom zaradi sprememb v obračunskem sistemu in že omejene visoke stopnje inflacije.

PROIZVODNJA

V gozdarski dejavnosti smo imeli tudi letos zaradi vremenskih razmer dobre pogoje poslovanja. Blagovno proizvodnjo smo v družbenem in zasebnem sektorju presegli za en mesec, oz. smo letni plan izpolnili že s 60 %. Prav tako smo

presegli že tudi polletni plan gojitvenih del.

Na skladišča smo v tem obdobju dobavili 54 % lesa letnega plana, iz njih pa oddali 58 % lesa. Večja oddaja od prejema lesa je posledica znižanja zaloga surovine na skladiščih in nedoseženega plana lastne predelave skladišč.

Tudi v žagarski dejavnosti je proizvodnja potekala dokaj normalno, razen delnih zastojev v žagi Mušenik in težav pri proizvodnji v žagi Vuhred v zimskih mesecih. Letni plan žagarske proizvodnje smo dosegli z 49 %.

V vseh finalnih TOZD smo letni plan proizvodnje dosegli nad 50 %, oz. skupaj 53 %. Proizvodnja je bila letos za 2 % večja kot v enakem obdobju preteklega leta.

Tak obseg proizvodnje smo v gozdarski dejavnosti dosegli z manjšim številom delavcev od planiranih, v lesarski dejavnosti pa z enakim številom delavcev. V obeh dejavnostih smo povečali produktivnost delavcev na osnovi boljše izrabe delovnega časa (v strukturi planiranih ur smo povečali delež dela po učinku).

FINANČNI IZID

Gozdarstvo

Prihodki od prodaje v gozdarskem delu delovne organizacije 207.563 mio din so za 22 % večji od polletno planiranih, od tega v TOK za 38 %.

— Za pokritje materialnih stroškov je porabljeno 82,2 % prihodkov od prodaje.

— za pokritje osebnih dohodkov, stanov. dela skupne porabe in za tekočo skupno porabo 12 % prihodkov od prodaje,

— za davke in prispevke 3,3 % prihodkov od prodaje,

— za ustvarjeno akumulacijo iz proizvodnje, 2,58 % din 5.200 mio ki jo povečujejo pozitivne razlike med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki din 1.900 mio (obresti in revalorizacije) in zmanjšujejo razlike med izrednimi prihodki in odhodki (tudi odpisi terjatev in obresti din 60 mio skupaj ustvarjena akumulacija din 6.500 mio je 10 % pod načrtovano za to obdobje.

Ustvarjena je načrtovana amortizacija od osnovnih sredstev in vkalkulirani materialni stroški gospodarjenja za nadplansko proizvedene količine lesa.

Žagarska proizvodnja

Prihodki od prodaje v žagarski proizvodnji znašajo 78.506 mio din in so za to obdobje za 26 % nad planiranimi.

XXXIV. Koroški turistični teden. Tekmovanje gozdnih delavcev — sekačev. Zmagovalec Ivan SREBRE, GO Črna

- za pokritje materialnih stroškov je porabljeno 77,9 %;
- za pokritje osebnih dohodkov in za skupno porabo 6,6 %
- za davke in prispevke 1,8 %
- za akumulacijo 13,7 % din 10,700 mio ustvarjeno akumulacijo zmanjšujejo večji finančni odhodki od prihodkov din 6,500 mio
- in večji izredni odhodki od izrednih prihodkov din 1,300 mio
- Skupaj ustvarjena akumulacija din 3,400 mio
- obsega le 75 % načrtovane akumulacije za to obdobje.

Ustvarjena je tudi načrtovana amortizacija od osnovnih sredstev za to obdobje.

Lesna industrija

Prihodki od prodaje v tozidih predelave znašajo 485,730 mio din in so za 10 % nad polletno načrtovanimi.

Prihodki, doseženi z izvozom, so v Novi opremi 35 %, v TP Pameče in TP Prevalje pa 26 %, v TOZD TIP 11 % in v TSP Radlje—Podvelka 6 %.

- Za pokritje materialnih stroškov je porabljeno 78,35 %

- za pokritje osebnih dohodkov in za skupno porabo 7,4 %

- za pokritje davkov in prispevkov 1,75 %

- za akumulacijo 12,5 % din 61,000 mio

ustvarjeno akumulacijo zmanjšujejo večji finančni odhodki od finančnih prihodkov din 32,100 mio

večji izredni odhodki od izrednih prihodkov (negativne interne devizne premije, odpisi terjatev in obveznosti) din 22,100 mio

skupaj ustvarjena akumulacija znaša din 6,800 mio

Akumulacijo so ustvarili v TIP 7,300 mio din, v TP Pameče 2,700 mio din, v TSP Radlje—Podvelka 4,800 mio din, z izgubo so poslovali v Novi opremi 3,200 mio din in v TP Prevalje 2,800 mio din.

Ti tozidi so ustvarili le do 40 % načrtovane amortizacije in niso ohranili realne rasti, skladne z inflacijo.

V TOZD Blagovni promet so dosegli 74 %, polletno načrtovano prodajo in akumulacijo 600 mio din, ki je le 10 % načrtovane. V delovni skupnosti skupnega pomena interne banke so prihodki in odhodki nad načrtovanimi, rezultat 115 mio din je le 10 % polletno načrtovanega.

V Lesni so prihodki 872,100 mio din, oz. 14 % nad polletno načrtovanimi. 11 % teh prihodkov je ustvarjenih na tujem trgu. Kumulativni rezultat je 17,400 mio din, oz. 60 % načrtovanega. Za ohranjanje realne vrednosti lastnega premoženja in plačevanja obresti za izposojena sredstva so prihodki obremenjeni za 41,000 mio din. Za odpise nepravčasno izterjanih terjatev in nepravčasno izterjanih zaračunanih obresti ter za interno devizno premijo smo porabili 23,500 mio din.

Poprečni neto osebni dohodek na de-

S XXXIV. Koroškega turističnega tedna; tekmovanje gozdarjev. Okoliški kmetje so ponudili obiskovalcem svoje specialitete

lavca v I. polletju je znašal v gozdarstvu 3.152.443 din in je za 12 % večji od planiranega ter 3 in pol krat večji od izplačanega v preteklem letu.

V lesarski dejavnosti je OD 2.496.000, oz. 14 % nad načrtovanim za I. polletje in 3,2 krat večji od povprečno izplačanega v preteklem letu.

V Lesni je v tem obdobju poprečno izplačan osebni dohodek 2.751.000 din in je 15 % nad načrtovanim ter 3,3 krat večji od poprečno izplačanega v preteklem letu.

V primerjavi s stališči družbenega dogovora so naši izplačani osebni dohodki za ca 2 do 5 % večji.

NALOŽBE V OSNOVNA SREDSTVA IN FINANCIRANJE TEKOČEGA POSLOVANJA

Iz naslova amortizacije, kreditov in združenih sredstev smo v preteklem polletju letošnjega leta pridobili za gozdarstvo 15.065,851.300,— din za lesarstvo 24.686,742.370,— din investicijskih virov.

Dosežene vire smo vlagali v osnovna sredstva

- v gozdarstvu 6.056,541.460,— din
- za gozdne ceste 1.420,962.860,— din

- v lesarstvu 3.858,486.870,— din

Slaba akumulativnost tozdov lesne industrije in s tem likvidnost je onemogočala večja vlaganja v osnovna sredstva, kar je bil eden izmed ukrepov za zagotavljanje likvidnosti.

Problema zagotavljanja likvidnosti tudi v prvem polletju letošnjega leta nismo uspeli zmanjšati, kar velja predvsem za lesno industrijo. Vedno višja inflacija otežuje normalne pogoje gospodarjenja in povzroča finančno nedisciplino na domačem trgu, ki se kaže v stalnem povečevanju terjatev do kupcev, neplačevanju obveznosti in obresti naših kupcev. Ob 1,5 % do 2 % osnovni obrestni meri tako stalno izgublamo na realni vrednosti premoženja, slabšamo

lastne vire in tako dodatno zaostrujemo zagotavljanje likvidnih sredstev.

Gozdarstvo si ob visoko doseženi realizaciji dodatno zagotavlja lastna sredstva in viške posoja pod bančnimi pogoji za financiranje lesne industrije. Tako je gozdarstvo v prvem polletju iz naslova obresti oziroma prihodkov od financiranja pridobil 17,5 milijard din.

Nasprotno lesna industrija s prodajo ni ustvarila zadostnih prihodkov, da bi izboljšala razmerje zadolženosti. Poleg tega neugodno doseženi plačilni pogoji silijo lesno industrijo v dodatno zadolževanje s kratkoročnimi krediti, ki so že presegle 20 milijonov DEM, od tega Nova oprema 5,6, Blagovni promet 4,1, TP Pameče 2,8, TP Prevalje 2,7, TIP Otiški vrh 2,7 DEM. V prvem polletju letošnjega leta je lesna industrija skupaj s TOZD Blagovni promet plačala 132 milijard din obresti, kar je realno več kot enomesečna realizacija TOZD lesne industrije.

TRŽENJE V PRVEM POLLETJU 1989

V načrtu trženja v letu 1989 smo računali z negativnimi trendi padanja kupne moči in naraščanja inflacije. Žal so se takšna predvidevanja uresničila. Tekočo poslovno, zlasti cenovno politiko na področju trženja smo prilagodili tržnim razmeram in gibanju inflacije, tako da je večino zastavljenih ciljev uresničeno.

Na domačem tržišču so bili osnovni cilji:

- povečanje obsega prodaje preko lastne maloprodajne mreže in inženirirga

- povečanje tržnega deleža naših izdelkov v višjem cenovnem razredu in zahtevnejših tržiščih

- pokritost celotnega domačega tržišča z mrežo predstavnikov.

V prvem polletju smo preko lastnih kanalov plasirali 94.860 kom stavbnega pohištva, lani pa v celem letu 164.400 kom. Rezultati prvega polletja kažejo na bistveno spremembo v strukturi prodajnih poti v prid lastnih prodajnih poti.

Tudi sicer je, gledano v celoti, izpolnitev količinskega plana prodaje stavbnega pohištva tako na domačem tržišču kot v izvozu zadovoljiva, saj je prodano 48,2 % letno načrtovanih količin. Finančni rezultati niso enakovredni količinskim.

S plasmajem žaganega lesa in ivernih ter oplemenitenih plošč ni bilo izrazitih težav, kar je omogočilo doseganje ugodnejših, cenovnih in komercialnih pogojev ter ustrezen poslovni rezultat pri teh programih.

S tržnega vidika je najmanj ugoden rezultat pri prodaji oblazinjenega pohištva in vzmetnic. Dolgi plačilni roki, ki sicer veljajo na tržišču teh programov, so predvsem zaradi ekstremnih in rastočih stopenj inflacije izničili sicer zadovoljiv količinski obseg prodaje.

Uresničevanje tržnega cilja prehoda v višji cenovni razred pa je potrebno še podrobneje analizirati. Po grobih ocenah menimo, da nam to uspeva pri notranjem stavbnem pohištvu.

Izvozno trženje smo dinamično prilagodili spremembam na trgu in zlasti gibanju deviznih tečajev. To je eden od razlogov, da smo izvoz obdržali na lan-

skeletni ravni. Drugi razlog je v tem, da je asortiment izdelkov, s katerim bi lahko dosegali profitno zanimiv izvoz, sorazmerno ozek.

Ko analiziramo fizične kazalce prodaje na domačem trgu in izvozu in jih primerjamo z bilančnimi podatki, ugotovimo značilnost, da so tovarne z večjim deležem izvoza dosegle slabši poslovni izid in da večji delež plasmana preko lastnih prodajnih poti (prodajalne, prodajni inženiring) pozitivno vpliva na poslovni izid. Prva okoliščina je značilna za Novo opremo in TP Prevalje, druga pa za TSP Radlje.

Nadaljevali smo s tržnim komuniciranjem, toda v primerjavi s konkurenco je naša intenziteta upadla kar ni dobro. Velja omeniti, da smo z našim programom vrat in podbojev prejeli dva sejemska priznanja za kvaliteto:

— MOBIL OPTIMUM v Zagrebu in ZLATI MOST v Skopju.

Na kakšne tržne rezultate lahko računamo v drugem polletju?

Začetek drugega polletja ne obeta kaj posebno dobrega. Nadalje pada kupna moč in še posebej to velja za izdelke

trajne rabe, kamor spadajo, posredno ali neposredno, vsi naši programi.

Na področju repromaterialov je dodatni neugodni vpliv sproščen uvoz ivernih plošč. Druga neugodna okoliščina, ki bo negativno vplivala na prodajo, je prepoved kreditne prodaje na čeke in obvezno obračunavanje obresti po banknih obrestnih merah. Vse to bo v začetnih nekaj mesecih zavrlo prodajo in to zlasti oblazinjenega pohištva.

Nekoliko ugodnejše, bolj normalne, tržne razmere smemo pričakovati proti koncu leta 1989 in takrat bi naše konkurenčne prednosti (in pomanjkljivosti) prišle bolj do izraza. Tekoče tržno poslovno in zlasti cenovno politiko bomo dinamično prilagajali pričakovanim spremembam na trgu in izvoznim možnostim. Nadaljevali bomo s posodobitvijo lastne prodajne mreže in bolj pospešeno uvajali metode direktnega trženja.

Pavlina AREH, Jožica ŠAVC, Jože LENART, Đuro HARAMIJA

GOSPODARJENJE

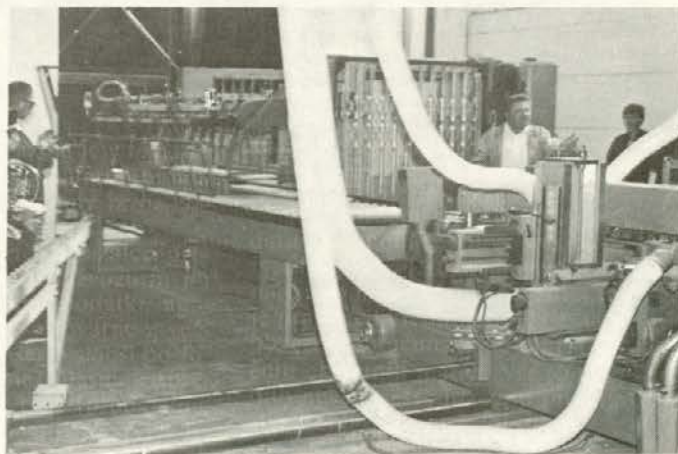
NOVA PROIZVODNA LINIJA V TIP OTIŠKI VRH

Ob prazniku občine Dravograd je kolektiv Tovarne ivernih plošč slavil nov delovni uspeh.

V Lesni smo v vseh zadnjih letih, ne glede na pogosto zelo težke okoliščine, v katerih smo poslovali in gospodarili, imeli jasno načrtano pot tudi za nova vlaganja in modernizacijo naših proizvodnih procesov. Zavedali smo se, da samo s stalnim in preudarnim vlaganjem v tehnološko prenovno lahko sledimo vse ostrejšim zahtevam na trgu. Edino tako se lahko uspešno prilagajamo. Vse bolj neizprosna konkurenca na domačem trgu in nujnost vse večjega izvoza na zahodno tržišče, pa iz dneva v dan vse bolj odprte meje za uvoz v našo državo, zahtevajo vedno višjo kakovost izdelkov in celotnega poslovanja. Zaradi obvladovanja stroškov pa je nujna vedno višja produktivnost dela in prav tako vedno nove tehnološke možnosti za širjenje proizvodnega programa. Potreb, idej in programov za to je še precej več, kot smo jih mi glede na naše lastne finančne in kreditne možnosti lahko realizirali. Takšno stanje je zahtevalo zelo tehtno presojo o tem, kam vlagati, da bi se naložen denar čim hitreje vračal in čim bolj oplemenitil. Poslovni rezultati, ki jih dosegamo, potrjujejo, da smo pravilno usmerjeni. To nam lahko zagotavlja tudi pot v Evropo. Na nizki tehnološki ravni priključitev k razvitemu svetu ni mogoča. Res je tudi, da smo v zadnjih letih največ vlagali v TIP zaradi poslovnih argumentov. Tako je v letih 1985 do 1988, torej v tem srednjeročnem obdobju, bila rekonstruirana natresna linija, mehansko sesanje iverja in transporterji, zamenjan iverilnik, stroji v oblepljenje in lepilna postaja. Uveden je bil računalniško podprt sistem vodenja proizvodnje in uvedena uporaba plina v tovarno. Vrednost vseh teh naložb, brez te letošnje, je znašala 8,2 milijona nemških mark. Efekti teh, neposredno zelo velikih naložb, pa se odražajo v večji proizvodni kapaciteti, ki je sedaj povečana na 110.000 m³ surove iverne plošče, boljši kvaliteti, nižjih stroških po enoti proizvoda in kar je prav tako bistvenega pomena, v manjšem onesnaževa-

nju okolja. Želimo in tudi korektno zmanjšujemo škodljiv vpliv na našo okolico. To so temeljni smotri, da postopno in popolno obnovimo tovarno. Zelo realno lahko trdimo, da je zato tovarna ivernih plošč danes med najsodobnejšimi tovrstnimi tovarnimi pri nas, čeprav predvidevamo nekaj večjih posodobitev, kot je rekonstrukcija priprave iverja, obnova kotlarne in še nekaj drugih posegov.

Naložba v linijo končne obdelave elementov za pohištveno industrijo pomeni za TIP prehod na višjo stopnjo finalizacije iverne plošče. Ta korak je povsem v skladu s trendi razvoja v razvitem svetu v tej proizvodnji. Linija, ki zagotavlja velikoserijsko proizvodnjo robno obdelanih elementov, je izrazito izvozno

Jože BALIŠ predsednik delavskega sveta TIP je vklopil linijo za robno obdelavo ivernih plošč

naravnana in je v veliki meri tudi zrasla iz drobnega poslovnega sodelovanja z velikim italijanskim proizvajalcem kuhinjskih elementov Antares-Zacerioto. Z izvozom obdelanih elementov namesto neobdelanih bo TOZD dosegel za ca. 50 % višjo ceno za m² oplemenitenih plošč. Načrtovana je proizvodnja 350.000 m² robno obdelanih elementov, kar pomeni, da bo tovarna sama lahko finalizirala 14 % celotne proizvodnje oplemenitenih ivernih plošč.

Investicijo smo financirali s 25 % lastnega deleža, ostale vi-re pa predstavljajo domači in tuji krediti.

Gostje so si ogledali nove proizvode.

Pri izvedbi celotnega projekta proizvodne linije končne obdelave elementov za pohištveno industrijo so sodelovali delavci tovarne in DSSP, kot dobavitelji opreme pa so sodelovale italijanske firme STEFANI, SERGIANI, BIESSE in FILBO z Bleda, KOVIN iz UNCA, KOGRAD in MONTER iz Dravograda.

Otvoritveni govor predsednika poslovnega odbora LESNE
Mitja HORVATA

Ob otvoritvi nove proizvodne linije v TIP je v kratkem kulturnem programu sodeloval tudi moški pevski zbor iz Šentjana

Delavci v Novi opremi

nezadovoljni z osebnimi dohodki

Ob izplačilu julijskih osebnih dohodkov so delavci Nove opreme nezadovoljni z višino osebnih dohodkov, prekinili delo.

Nizki osebni dohodek v tej temeljni organizaciji je posledica že nekajmesečnih težav, predvsem na področju likvidnosti in izhajajo iz problematike prodaje izdelkov. Na te težave je Nova oprema že nekaj časa opozarjala odgovorne delavce Lesne, Blagovnega prometa ter družbeno-politične organizacije in samoupravne organe Lesne.

Po prvem tromesečju letošnjega leta so delavci Nove opreme pričakovali najboljši rezultat zadnjih let, saj je bila fizična proizvodnja večja od lani dosežene v tem obdobju za 24 %. Bili so tudi obveščeni, da je vsa ta proizvodnja prodana. V tem obdobju so prodali tudi polovico mesečne proizvodnje iz lanskega leta. Finančni rezultat pa je bil ravno nasproten: 132 mio din izgube. Po šestmesečnem poslovanju se je finančni rezultat še poslabšal. Tako smo ob polletju prikazali izgubo za Novo opremo že 332 mio din.

Delavski svet tozda je že pri obravnavi rezultata za prvo tromesečje sprejel vrsto ukrepov s področja in nabave. Že na tej seji je izrekel ostro kritiko odgovornim osebam Blagovnega prometa. Delavski svet meni, da so odgovorni delavci tozda Blagovni promet krivi za slabo finančno stanje Nove opreme predvsem zato, ker pri prodaji niso upoštevali veljavnih cenikov, ki jih je spremljal delavski svet za oblažinjene izdelke in vzmetnice. Ocenili so, da je bil izpad dohodka pri prodaji na domačem trgu zaradi nižjih cen od veljavnih za ca. 200 starih milijard din, pri uvozu pa kar nekaj sto milijard. Delavski svet je sprejel ukrepe, ki naj bi odpravili izkazano izgubo v I. tromesečju, zmanjšali zadolžitve izposojenih obratnih sredstev, zmanjšali neplačano realizacijo, skratka: izboljšali likvidnostno stanje tozda. Zahteval je od od-

govornih oseb tozda Blagovni promet, da dosledno poslujejo v skladu s sprejetimi ukrepi.

Poslabšanju rezultata ob polletju je botrovala še stagnacija prodaje oblažinjenih izdelkov, ki je bolj sezonskega značaja. Zgodilo se je celo, da so znašale mesečne obresti (za julij) več kot celotna mesečna realizacija. Zaradi tega se je poslovni odbor opredelil, da si lahko delavci tozda Nova oprema povišajo maso za osebne dohodke za mesec julij samo za 16 %, medtem ko so si delavci ostalih tozdov lesne industrije v Lesni povečali maso za osebne dohodke v povprečju za 32 %. Tako je bil povprečni osebni dohodek, izplačan v juliju za TOZD Nova oprema, 4.512.640 din. V petek, 11. avgusta je dopoldanska izmena delavcev prekinila delo in na zboru sprejela sklepe:

- strokovni team — normirska služba in vodje oddelkov obratov morajo proučiti norme na vseh fazah dela, ki so sporne, v mizarskem obratu pa od izdelka do izdelka, do 17. avgusta,

- osebni dohodki bodo z mesecem avgustom višji, če bo TOZD proizvedel tiste izdelke, ki jih trg potrebuje in če bodo ti prodani po zadnjem ceniku,

- delavski svet delovne organizacije naj se na svoji prvi seji seznani s problematiko nizkih osebnih dohodkov delavcev v Novi opremi in sklepa o povečanju mase za osebne dohodke za mesec julij v višini procenta, kot je bil izplačan v ostalih TOZD lesne industrije v Lesni.

Zbor delavcev v Novi opremi bo spet prve dni v mesecu septembru. Delavci bodo na zboru ugotavljali, kako so bili izvršeni sklepi in obravnavali ekonomsko in finančno problematiko tozda. Seznani se bodo tudi s predlogom za povišanje osebnih dohodkov za mesec avgust.

I. Robnik

UKINITEV PRODAJNE ENOTE V SKOPJU

Vodstvo prodajne enote v Skopju je na podlagi sklepa 12. seje delavskega sveta pripravilo predlog za nadaljnje poslovanje prodajne enote. S 15. 8. 1989 namreč poteče pogodba z DO EDINOST Skudrinje, prav tako pa tudi delovno razmerje delavcev v tej enoti, ki so po pogodbi sprejeti za določen čas, do 15. 8. 89. Vodstvo TOZD je pripravilo pismeno poročilo o problematiki poslovanja prodajne enote v Skopju. V prvih mesecih poslovanja je bil rezultat izredno slab. Zato je bil v februarju sprejet nov vodja prodajne enote. Obseg poslovanja se je nato iz meseca v mesec širil. Zal pa osnovna dejavnost, to je maloprodaja, na samem skladišču prodajalne ne dosega niti minimalnega obsega poslovanja. Maloprodajno poslovanje ne kaže znakov izboljševanja, prodajna enota pa je v prvi vrsti namenjena maloprodaji končnim kupcem. Ocenjeno je bilo, da večina zaposlenih ni usposobljena in ne želi v redu opravljati svoje delo. Slabi medsebojni odnosi, nizka stopnja strokovne usposobljenosti, medsebojno nezaupanje, slabe delovne navade, negospodarno ravnanje z izdelki, nered na skladišču, vse to ne zagotavlja trajno učinkovito delo

maloprodaje v Skopju. Zato je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Skladno s 5. členom pogodbe z DO EDINOST Skudrinje se s 15. 8. 1989 ukine prodajna enota v Skopju.

2. Delovno razmerje preneha vsem zaposlenim v prodajalni Skopje z dnem 15. 8. 1989, razen Krumu RENDEREVSKEMU, ki je bil sprejet za določen čas do 1. 2. 1990. O prenehanju delovnega razmerja je delavce treba obvestiti v treh dneh po sprejetju tega sklepa.

3. Za uspešno likvidacijo maloprodajnega poslovanja in za skrbno gospodarjenje z zalogami gotovih izdelkov v prodajalni Skopje se za obdobje od 15. 8. 1989 do 15. 12. 1989 sklene delovno razmerje za določen čas s tremi delavci. Odbor za delovna razmerja TOZD Blagovni promet objavi razpis za ta prosta dela in naloge.

4. Za zavarovanje premoženja se angažira profesionalna organizacija v Skopju.

Vir: Zapisnik 13. seje del. sveta TOZD Blagovni promet

Od Križana do Podgorja

nadaljevanje

Ta tesna dolina s potokom Suhodolnice je bila že nekdanj, bi rekel gonilna sila prebivalcev pod Plešivcem — Zg. in Sp. Razborja in na levem bregu del Pohorja. To je ozka dolina, ki meri 5,5 km, od Podgorja do Suhodolnice. Kot prikazuje stari kataster je poganjal tam potok pred prvo svetovno vojno 18 venicijank in en polnojarmanik v Suhem dolu. Približno toliko je bilo tudi mlinov, kar je bilo včasih kar oboje pod eno streho. V tistih časih je bila tukaj naseljenost dosti večja. Kot piše v urbarjih je bilo okoli leta 1880 70 % obdelav. površin (njiv, travnikov in pašnikov). Le okoli 30 % je bilo gozda. Danes je to razmerje obratno. V stari Jugoslaviji v kriznih letih je začela lesna in žagarska obrt upadati, da je od vseh žag ostala le polovica. Tudi drugi obrtniki so bili potrebni v tem kraju. Ni manjkalo kovačev; Suhodolniški je bil tudi kolar, Mlinarjev kovač, ki je imel tudi gostilno in nižje spodaj je bil Srebreči kovač. V Zapečnikovem, pa je bila nekaj časa tudi opekarna.

V Suhem dolu pri kmetu Potočniku je bil rojen svet. znani fizik Potočnik Jože. O njem je bila pred leti izdana v Ameriki knjiga o njegovem življenju. Mlini in žage so bili tako na gosto, da je marsikje tekla voda čez eno kolo kar v drugi jez in drugo kolo. Prijetno je bilo iti tod mimo, kjer si vedno slišal ropot mlinov, rez žaganih listov in udarjanje kovaških kladiv.

Po veliki poplavi, 21. junija 1961 popoldan, pa je voda odnesla ali težko poškodovala vse vodne jezove, rače in vodna kolesa. Tedaj so razen štirih žag, ki še obratujejo, utihnile in tudi mlini, kolikor jih je še bilo na vodni pogon. Danes obratujejo še Vravarjeva na turbinski pogon in še tri druge, ki obratujejo bolj občasno in na električni pogon. Čista suhodolniška voda pa se v Smolški ravni zbira za slovenjegraški vodovod, ki daje preko 100 litrov vode na sekundo.

Minili so časi, ko so po suhodolniški cesti furali furmani s težko naloženimi parizarji z lesom. Danes vse to opravijo kamioni. Vča-

Breznikov križ na križišču Podgorje—Suhidol—Smiklavž, foto Matevž Čarf

sih so bile po tri gostilne in trgovina. Danes je še samo v Suhem dolu gostilna, ljudi pa tudi vedno manj.

Matevž Čarf

Vravarjeva žaga, foto Matevž Čarf

Smolški mlin, foto Matevž Čarf

Hubert Dolinšek je predstavil območje in nanizal nekaj osnovnih podatkov o gospodarjenju z gozdovi na našem območju

Andrej Šertel je študentom predstavil ekološko problematiko naših gozdov

SREČANJE S ŠTUDENTI GOZDARSTVA

Izobraževalni center Lesne je letos povabil na pogovor štipendiste, ki obiskujejo gozdarsko fakulteto v Ljubljani. Vabilu se je odzvalo le 8 bodočih inženirjev.

Razgovor je bil na terenu. Zbrali so se pri kmetu KNEŽU v Bistri, nato pa so si ogledali reprezentančno ploskev v Fekovem. Tu jim je član poslovnega odbora za gozdarstvo, dipl. ing. Hubert DOLINŠEK predstavil območje in cilje gospodarjenja s gozdovi. Seznanil jih je tudi o novi organiziranosti goz-

darstva in lesne industrije v regiji. Dipl. ing. Andrej ŠERTEL, vodja varstva in urejanja gozdov, jim je nazorno prikazal sestoj v Fekovem. Tu je za ca 6 ha kapitalnega gozda. Drevesa so visoka do 40 m. Ta predel je eden najbolj zaščiteneh pred onesnaževalci, zato so drevesa močno vitalna. Tu najdemo še jelko, macesen je zelo lep, med listavci pa je reprezentančna bukev.

Na poti nazaj so si ogledali Najevsko lipo v Ludranskem vrhu, ponesrečen sestoj japon-

skega macesna v Podbrškem. Pod kmetom Stanetom nad Črno pa so si ogledali ekološko katastrofo okrog žerjavskih dimnikov.

Sestanek so zaključili v prostorih družbene prehrane v Črni, kjer so ob kosilu še razpravljali o problemih v gozdarstvu, o študijskih obveznostih. Dogovorili so se tudi za ponovno srečanje v jeseni.

Pričakujemo, da bodo študenti takrat bolj radovedni, bolj kritični. Radi bi slišali njihove pripombe in predloge.

I. Robnik

ANTON JEZNIK PREJEL OBČINSKO PRIZNANJE

Skupščina občine Radlje ob Dravi je tudi letos ob občinskem prazniku podelila plaketo, zlate značke in priznanja. Priznanje je prejel tudi naš sodelavec Anton JEZNIK, revirni vodja TOZD Gozdarstvo Radlje.

Anton JEZNIK se je rodil 27. maja 1939 v kmečki družini na Šentjanžu nad Dravčami. Po končani osnovni šoli se je šolal na Gozdarski srednji šoli v Ljubljani in kasneje ob delu diplomiral na prvi stopnji gozdarske fakultete.

Anton JEZNIK je dolgoletni aktivni društveni in družbeni delavec. Opravljal je vodilna in organizacijska dela v lovski družini, krajevni in občinski organizaciji ZRVS in drugih področjih. Povsod je bil zelo uspešen. Zadnje obdobje je predsednik sveta krajevne skupnosti.

Na tem področju se je njegovo delo še posebej razmahnilo. Pri svojem delu upošteva želje, potrebe in možnosti v kraju. K sodelovanju je pritegnil vse občane, tudi tiste iz obrobni območij. To mu je uspelo, ker je prisluhnil ljudem in njihovim potrebam. Brez formalnega samopriskpeva je združil potrebna sredstva za realizacijo programa. Pod njegovim vodstvom so v tem obdobju uspeli končati napeljava CATV, telefon, uredili so mnoga komunalna vprašanja.

Za vse navedeno je bil potreben tisti pravi človeški odnos do ljudi in predvsem mnogo dela in neposrednega sodelovanja. Tov. JEZNIK je v svojo funkcijo živel in za njeno uspešnost tudi mnogo žrtvoval.

V mesecu juliju in v začetku avgusta je na našem območju večkrat divjalo hudo neurje. Samo na gozdnih cestah in drugih objektih, ki so zavarovani, smo utrpeli ca 2,5 milijarde din škode. Ocenjujemo, da je škoda na drugih objektih vsaj še enkrat tako visoka.

I. R.

BOLNIŠKI STALEŽ V DO LESNA ZA PRVO POLLETJE 1989

Bolniški stalež v delovni organizaciji Lesna je za prvo polletje 1989 znašal 6,96 %. V bolniški stalež so zajeti izostanki z dela zaradi bolezni, nesreč na delu in izven dela in ne-ge družinskega člana.

V prvem polletju 1989 je bilo v Lesni po- prečno zaposlenih 2880 delavcev. Zaradi bo- lezni je bilo izgubljenih 23.369 delovnih dni ali 8,11 delovnih dni na zaposlenega, kar predstavlja 5,72 % bolniškega staleža. Za bo- leznine je bilo izplačanih 1.817.414,287 din.

Zaradi nesreč je bilo izgubljenih 3563 de- lovni dni ali 1,23 delovnih dni na zaposle- nega, kar predstavlja 0,87 bolniškega staleža.

Za nesreče je bilo izplačanih 392.213.380 din. Zaradi nege je bilo izgubljenih 1100 delovnih dni ali 0,38 delovnih dni na zaposlenega, kar predstavlja 0,26 % bolniškega staleža. Za ne- go je bilo izplačanih 88.656.900 din.

Skupaj je bilo v Lesni v prvem polletju 1989 izgubljenih 28.032 delovnih dni ali 9,96 delovnih dni na zaposlenega. Za nadomestila pa je bilo izplačanih 2.298.284.567 din.

Največji procent bolniškega staleža ima TOZD žaga Mislinja — 11,68 %, predvsem zaradi štirih delavcev, ki so ves čas delali le polovični delovni čas na predlog zdravniške-

ga konzilija. Stalež je visok tudi zaradi ne- sreč.

Drugi največji procent bolniškega staleža ima TOZD Nova oprema Slovenj Gradec — 10,85 %, kjer je tudi nekaj delavcev ves čas delalo samo v polovičnem delovnem času, sledi pa TOZD Transport in servisi Pameče — 9,17 %, kjer je največ staleža zaradi boleznin.

Pri spremljanju in proučevanju bolniškega staleža v delovni organizaciji Lesna v I. pol- letju 1989 — za obdobje 1986—1989 ugotov- ljamo, da je upadel skoraj za 2 %.

Socialna služba

BOLNIŠKI STALEŽ ZA PRVO POLLETJE 1989

Št.	TOZD	POSREDAVATEL					POSREDAVATEL					POSREDAVATEL					POSREDAVATEL				
		Št. del.	Št. izg. del.	Št. izg. del. na zapos.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. izg. del. na zapos.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. izg. del. na zapos.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. del.	Št. izg. del.	Št. izg. del. na zapos.	Št. del.	Št. izg. del.
1.	TOZD	190	26205	527	2,77	2,01	55.906.910	56	0,29	0,21	5.552.100	44	0,23	0,16	4.264.250	627	3,30	2,40	65.509.940		
2.	Dolajna okrog. Interne banke	35	4606	209	5,97	4,27	23.044.710	17	0,48	0,34	1.472.770	04	2,40	1,71	11.947.600	310	8,05	6,24	36.605.000		
3.	Blagovni promet	234	31597	1693	7,23	5,35	116.341.020	86	0,36	0,27	16.266.410	-	-	-	-	1779	7,60	5,43	132.609.430		
4.	TOZD Slovenj Gradec	45	6234	400	8,88	6,41	41.500.390	-	-	-	-	20	0,55	0,40	5.510.550	425	9,44	6,01	45.415.880		
5.	GO Mislinja	51	7101	545	10,68	7,67	66.176.040	3	0,01	0,01	130.310	41	0,80	0,57	5.615.130	507	11,30	8,26	71.922.090		
6.	GO Črna	130	10704	562	4,07	2,99	49.436.390	25	0,18	0,13	1.237.200	404	2,52	2,15	52.908.440	951	7,18	5,28	103.562.090		
7.	GO Radlje	35	10377	650	4,94	3,58	75.310.490	4	0,09	0,02	100.400	189	1,42	1,02	15.704.910	951	6,39	4,63	89.256.290		
8.	TOZD Slovenj Gradec	36	4919	50	1,38	1,01	7.027.390	8	0,22	0,16	474.350	63	1,25	1,08	10.494.990	121	3,36	2,45	18.756.730		
9.	TOK Dravograd	17	2329	76	4,47	3,36	10.159.090	-	-	-	-	6	0,35	0,25	237.290	82	4,80	3,50	10.397.130		
10.	TOK Ravne	31	4366	49	1,58	1,13	6.600.390	13	0,41	0,30	1.196.960	36	1,16	0,83	5.514.600	98	3,16	2,27	17.074.010		
11.	TOK Radlje ob Dravi	39	4014	262	6,61	5,02	15.051.530	12	0,34	0,24	820.070	9	0,25	0,18	402.410	263	7,51	5,49	174.762.130		
12.	TOK Pameče	133	10155	1308	10,43	7,64	136.911.970	9	0,06	0,04	1.059.990	200	2,01	1,47	34.800.190	1665	12,51	9,17	218.505.390		
13.	TOK Pameče	200	30707	2645	9,44	6,85	175.599.970	125	0,44	0,32	7.405.350	281	1,00	0,72	35.570.060	3051	10,49	7,68	111.345.350		
14.	TOK Prevalje	246	33504	2618	9,82	7,21	160.429.590	126	0,51	0,37	10.264.090	509	2,06	1,51	40.671.710	2053	12,41	9,11	218.615.700		
15.	TOK Radlje-Podvelka	360	63984	3563	9,89	7,36	290.419.400	426	1,18	0,86	31.084.960	281	0,78	0,55	36.511.070	4220	11,48	8,07	350.615.700		
16.	CLS Otiški vrh	45	6141	204	4,51	4,62	21.579.380	-	-	-	-	52	1,15	0,94	6.405.590	356	7,46	5,47	20.204.970		
17.	Gradnje Slovenj Gradec	61	9812	340	5,57	4,09	27.158.750	-	-	-	-	64	1,04	0,76	5.132.210	404	6,62	4,79	32.390.940		
18.	Nova oprema Slovenj Gradec	340	47012	4204	12,36	8,74	254.200.400	115	0,33	0,24	5.706.410	362	1,12	0,81	37.440.529	4701	15,01	10,05	297.549.139		
19.	TOZD Otiški vrh	251	35079	1807	7,19	5,33	146.913.780	37	0,14	0,10	2.641.140	530	1,27	0,94	46.106.500	2164	8,42	6,36	195.661.900		
20.	Žaga Mislinja	45	6599	449	9,77	7,10	33.285.080	4	0,08	0,06	280.410	294	6,20	4,51	17.182.451	771	16,08	11,68	50.716.140		
21.	Žaga Otiški vrh	59	8116	475	8,05	5,85	41.943.770	20	0,33	0,24	1.175.230	105	1,77	1,29	11.756.690	600	10,16	7,39	54.875.440		
22.	Žaga Hubenik	44	6050	259	5,88	4,28	25.614.120	14	0,31	0,23	805.320	81	1,84	1,33	6.090.270	354	8,04	5,85	32.517.710		
23.	Žaga Vuhred	59	8224	504	8,57	6,16	37.035.810	2	0,03	0,02	115.280	21	0,35	0,25	3.061.470	529	8,96	6,44	40.210.540		
SKUPAJ		2080	408.194	23.569	8,11	5,72	1.017.513.202	1100	0,58	0,38	60.656.900	5565	1,23	0,87	392.213.380	20032	9,97	6,96	2.298.284.567		

NAŠI JUBILANTI

Avgusta in septembra praznujejo svoje jubileje

10 LET DELOVNE DOBE

Zvonko ARIH, TOK Gozdarstvo Radlje
Hasira BEGIČ, TP Pameče
Pavla BRICMAN, TP Pameče
Irena CVETKO, TIP Otiški vrh
Ranko ČERJEKOVIČ, Nova oprema
Ivan GOLOB, TOK Gozdarstvo Radlje
Asima GORINJAC, TP Pameče
Marija GOŠNJAK, TP Pameče
Sonja HIRTL, TP Pameče
Jelka HOJNIK, TP Pameče
Štefka JEKIČ, TP Pameče
Mohamed KAUKOVIČ, Nova oprema
Antonija KOMLANC, Nova oprema
Franček KREBS ml., Blagovni promet
Bojan KREUH, TIP Otiški vrh
Erika LAZNIK, TP Pameče
Igor LIKAVEC, TIP Otiški vrh
Štefka MATIČ, TP Prevalje
Irena MERIČNIK, TP Pameče
Franc NABERNIK, Gozdarstvo Radlje
Marija NOVAK, TP Pameče
Jože PUŠNIK, Gozdarstvo Radlje

Jože RAVLAN, TIP Otiški vrh
Marjana REDNAK, Žaga Mislinja
Branko RIŽNIK, TSP Radlje—Podvelka
Anica ŠIPURA, TP Pameče
Darko ŠTERN, Žaga Otiški vrh
Drago VEZOVIK, TP Pameče
Janez URAN, Gozdarstvo Radlje
Marija ZAKERŠNIK, DSSP

20 LET DELOVNE DOBE

Jure GABRIČ, Blagovni promet
Drago GORENŠEK, TIP Otiški vrh
Marjan GUBENŠEK, Nova oprema
Marica HORVAT, TP Pameče
Peter JAKŠE, Blagovni promet
Ivan KOP, DSSP
Ivan LIPOVŠEK, DSSP
Marjan MAJCEN, TIP Otiški vrh
Jože MAROŠEK, Blagovni promet
Jože MORI, Žaga Otiški vrh
Vinko NOVINC, Blagovni promet
Jože PREININGER, Gozdarstvo Mislinja
Milan REBERNIK, TIP Otiški vrh
Anton RUPREHT, Žaga Vuhred
Elica RUS, Nova oprema

Jože SKRLOVNIK, Gozdarstvo Mislinja
Majda ŠPENGER, Blagovni promet
Peter ŠTIH, CLS Otiški vrh
Mijo TOPLIČANEC, Gradnje Slovenj Gradec
Anton ZUPANC, Žaga Mislinja

30 LET DELOVNE DOBE

Tone BERDNIK, DSSP
Ludvik BRITOVŠEK, TOK Gozdarstvo Slovenj Gradec
Anton ČEVNIK, TP Pameče
Anica DOKL, Nova oprema
Gerta DOLINŠEK, DSSP
Terezija GNAMUŠ, Nova oprema
Ida KAC, DSSP
Ingeborg KOLENC, TP Prevalje
Matevž KROF, TP Prevalje
Anton LORENCI, CLS Otiški vrh
Ana OPREŠNIK, DSSP
Zofija PIKALO, TP Prevalje
Franc SLEMENIK, Transport in servisi Pameče
Milan VRHOVNIK, TSP Radlje—Podvelka

35 LET DELOVNE DOBE

Franc BUKOVEC, TIP Otiški vrh
Jožefa KANCIJAN, TP Prevalje

Biti prvošolec ni lahko

Življenjske razmere ljudi so se spremenile skozi stoletja vse do današnjih dni. V življenju družbe in posameznika ugotovljamo velike premike, ki vplivajo na telesno, duševno in socialno blaginjo.

Ena med prvimi prelomnicami v življenjskem obdobju otroka je prehod iz družine in vključevanje v skupinsko varstvo otrok v VVZ, nato v malo šolo, vendar se tu dolžnosti še prepletajo z igro. Pri vstopu v šolo se zahteve in dolžnosti povečajo, čas za igro se skrajša...

Različne sociokulturne sredine, različne družbene ureditve postavljajo različno starostno mejo oz. neko stopnjo socialne zrelosti za prehod v šolo (Angleži 4 leta, Amerikanci 5 let, Jugoslovani 6 let itd.). Temu primerna je tudi organizacija šole. Sodobna šola naj bi bila porok za čustveno varnost, tople medčloveške odnose, za večje sožitje in uveljavljanje družinskega življenja.

V šoli naj se obravnava učenec kot človeško bitje v razvoju, ki s svojimi telesnimi in umskimi sposobnostmi prispeva k lastnemu razvoju. Pridobiva nova spoznanja iz različnih področij: tekmuje sam s seboj in s svojimi sošolci, se samopotrjuje in vzgaja za življenje. Potešiti mora svojo vedoželjnost, razviti sposobnost opazovanja, kritično mišljenje, pridobivati na kulturnem in duhovnem področju.

V naši sociokulturni sredini se starši srečajo s problemom prvošolca v starosti otroka med 6. in 7. letom. Življenje šolarja je v naših prilikah dokaj zahtevno, zato bo uspel le telesno primerno razvit in duševno zdrav otrok. Bolezni, poškodbe in razne razvojne motnje lahko močno otežijo premagovanje šolskih obveznosti. Nekateri otroci zaradi motenj v telesnem in duševnem razvoju vpišemo v šole s prilagojenim učnim programom.

S kakšnimi težavami se sreča prvošolec?

Prvi korak čez šolski prag je za vsakega otroka naporen in težak, marsikdo si ga zapomni za vse življenje. Nenadoma se okoliščine otrokovega življenja bistveno spremenijo. Šola ni več vrtec, igri in odmorom se pridruži delo, z njim skrbi in dolžnosti, občutek odgovornosti.

Otrok prične s poukom v večini primerov kasneje kot njegovi starši z delom. Sam se odpravlja v šolo, sam zajtrkuje, če sploh zajtrkuje, sam zaklepa stanovanje, se vozi z dvigalom in končno sam gre tudi po cesti in skozi prometna križišča. V šoli ga čaka nova, običajno neznana tovarišica, novi sošolci. Vse mu je novo, tako tuje.

Prvošolec premaguje prve tedne hudo stresno situacijo — govorimo o adaptaciji oz. prilagajanju na novo sredino. Najbolj težko je sedeti celo šolsko uro (45 min) pri miru in poslušati. Ni čudno, da se mimogrede zagleda skozi okno, opazuje oblak, muho, list na drevesu... Tudi zapornost ni vedno dobra, zato rad poza-

bi, kaj je tovarišica naročila za domačo nalogo. Morda ne zna niti poslušati, morda celo ne razume besed, s katerimi razlaga.

Starši opazijo (ali pa tudi ne), da se je otrok, odkar obiskuje šolo, spremenil. Je bolj raztresen, grize nohte, navija lase, ponoči ponovno moči posteljo, maže hlače z blatom, jeclja, pojavlja se nočni strah (jok med spanjem), postaja neješč, jokav... Pozablja, kaj je za domačo nalogo, grdo piše, nerad bere, trmoglav in se upira.

Starši lahko otroku pomagajo prebresti te začetniške težave. Za otroka si moramo vzeti čas, se z njim pogovarjati, ga poslušati, spodbujati, da čim več govori o šoli, o novih prijateljih. Vse to delamo brez agresije, mirno, brez siljenja k ponavljanju. Za pomoč pri motivaciji uporabimo stvari, ki jih ima rad (igračice, igre, spreho-di...)

Da bo naš otrok uspešen, mu moramo zagotoviti stalno mesto ob mizi, kjer je dovolj svetlobe in prostora, kjer lahko normalno sedi, kjer ga ne moti pri delu polna miza posode, ostanki hrane, hrup iz radija, televizija, mlajši brat ali celo kadilec. Prve tedne se je potrebno otroku posvetiti, mu dokazati, da se lahko naloga v miru hitro napiše. Za to delo je dovolj ena ura, morda dve, ne pa celo popoldne.

Ob napornem delu rabi otrok tudi prosti čas za igro na dvorišču s svojimi vrstniki. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da mora ob 20. uri v posteljo. Š šolo se zaključijo tudi večerno posedanje pred televizorjem, kajti šolar rabi tja do četrtega razreda vsaj 9—10 ur spanja. Če pravega počitka nima, nastopi utrujenost in preutrujenost, ki vodi najprej v slabo učenje, nato pa v bolezen.

Šolar mora imeti tudi pravilno prehrano. V naši sociokulturni sredini in klimatskih pogojih rabi otrok 5 obrokov dnevno.

Zajtrk ni obilen, otrok naj popije malo mleka, kave ali čaja ob kosčku kruha ali peciva. Šolska malica ni polnovreden obrok, vendar ob zajtrku, ki ga otrok zaužije, pokrije jutranje potrebe po kalorijah, predvsem po ogljikovih hidratih in tekočini. Kosilo mora biti polnovreden obrok (meso, jajca, sadje, zelenjava...), popoldanska malica naj bi bila iz sadja in mlečnega izdelka, večerja pa lahka in dovolj zgodaj. Dnevno potrebuje otrok 2000 do 2500 kalorij, odvisno od telesnega tipa otroka.

Družina je torej tista družbena enota, ki mora skrbeti za zdrav razvoj otroka, družba pa ji je dolžna pri tem pomagati.

Zdravje je namreč največja vrednota, je dota, ki jo moramo dati otroku na pot v življenje.

Dr. Marija VODNJOV
specialist šolskih otrok
in mladine

**POMAGAJMO
ALOJZU
JEROMLU**

O veliki nesreči in kruti usodi, ki je doletela našega sodelavca Alojza Jeromla iz tozda-TP Pameče, smo vas že seznanili v VIHARNIKU št. 4/89.

Po končanem zdravljenju se je vrnil domov v Podgorje kot težek invalid. Že prej neurejeni življenjski prostori mu v sedanjem stanju ne omogočajo niti osnovnih pogojev za življenje. Njegovi sodelavci v Tovarni pohištva Pameče so za ureditev njegovih življenjskih pogojev že delali eno prosto soboto. To je še zdaleč premalo, da bi Alojzu lahko nudili ustrezne pogoje za življenje. Tudi izvršni odbor konference sindikata Lesne je bil seznanjen s tem problemom in bo preko osnovnih organizacij sindikata Lesne poskušal zbrati nekaj denarja za pomoč.

Pomagamo pa lahko tudi mi s prostovoljnimi prispevki in jih nakažemo na njegov žiro račun št. 51800-621-00063-05-807001-143015711722. Na položnico je potrebno obvezno pripisati, da gre za socialno pomoč.

Uredništvo

S XXXIV, Koroškega turističnega tedna. Tekmovanje gozdarjev — kleščenje debla

MED NEURJEM:

STRELA ZANETILA DVA POŽARA

**V nesreči spozna
človek sočloveka**

Marsikdaj se vse premalo zavedamo, da nam nesreča, kot je neurje, lahko napravi v nekaj minutah ogromno škodo. Hudi nalivi, toča in strela so v letošnjih poletnih dneh marsikje napravili svoje. Osmega avgusta letos je hudo neurje divjalo tudi nad Mislinjsko dolino. V predelu severovzhodnega Pohorja med Trbonjami in Pamečami se je gal oblak, zavoljo hudega naliiva sta hudiške potoka Trbonjšnjica in Lakužnica pstopila bregove. V Pamečah je voda zalila kletne prostore stanovanjskih hiš, najhuje pa je bilo v gostinsko-stanovanjskem objektu Milana Sidarja iz Pameč, kjer so pri črpanju vode morali posredovati gasilci. Poplavljeni so bila tudi polja in vrtovi. Deroča voda je odnašala in razdrila ceste, tako da so bile mnoge neprevozne, zlasti cesta na Lakuže in v Trbonski graben.

V občini Radlje ob Dravi so se na regionalni cesti Vuhred Ribnica sprožili plazovi, voda je odnesla del lokalne ceste Vuzenica—Šentjanž. V Radljah ob Dravi je voda zalila tudi prostore, samopostrežne trgovine.

Leopold Črep: »Ko je udarila strela, se ni dalo rešiti drugega kot traktor in živino. Nesrečen sem...«

Tisti večer pa je med nevihto ob 20.55 strela udarila v gospodarsko poslopje Leopolda Črepa iz Tolstega vrha 30 pri Mislinji. Iz gorečega poslopja je lastnik rešil le živino in traktor, vsi ostali kmetijski stroji in orodje so zgoreli. Poleg gospodarskega poslopja je uničen ves material za gradnjo nove hiše, ki je bil shranjen v gospodarskem posloppju, zaradi česar je škoda ogromna.

Ko se še ognjeni zublji niso umirili na gospodarskem posloppju Leopolda Črepa, pa je strela udarila še v gospodarsko poslopje Av-

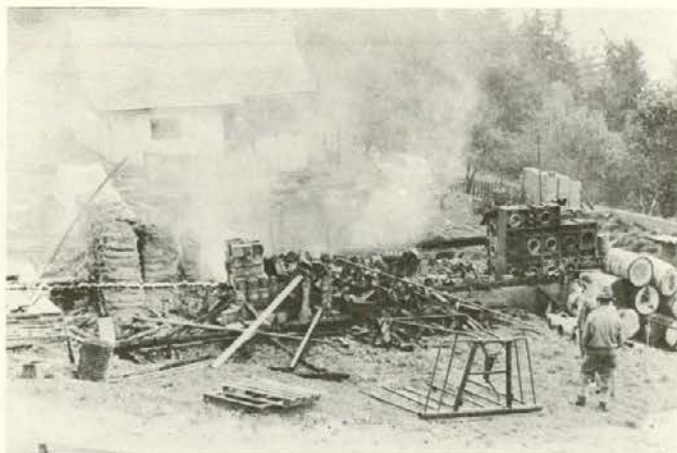

Avgust Golčman: »Hudo je, da mi je pogorelo gospodarsko poslopje. Nesreča me je doletela za moj 53. rojstni dan

gusta Golčmana iz Kozjaka 24 pri Mislinji. Tudi tu je gospodarsko poslopje zgorelo do tal, z njim pa seno, kmetijski stroji in orodje.

Oba požara sta boleče odjeknila daleč na okoli in ljudje bodo tudi tokrat pomagali obema, da bi jima škodo vsaj nekoliko omilili. Pomagala bo tudi skupščina občine Slovenj Gradec, pa gozdno gospodarstvo in koroška kmetijska zadruga. Ker je pri obeh oškodovancih škoda ogromna, bi bilo prav, da bi na pomoč s skromnimi denarnimi sredstvi priskočili tudi drugi.

F. Jurač

Popolnoma pa je požar uničil gospodarsko poslopje Leopolda Črepa, uničen pa je tudi gradbeni material za gradnjo nove hiše

Pri Avgustu Golčmanu je od gospodarskega poslopja ostalo le golo zidovje

KADROVSKE VESTI

PRIŠLI V TOZD: JUNIJ IN JULIJ 1989

Primek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo — opravljal — organizacija, iz katere prihaja

TOK GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Krušič Vinko, 1. 6. 1989, gozdni delavec—sekač, iz JLA

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Osrnjnik Marjan, 17. 7. 1989, pomožna gozdna dela, — del. razm. za določen čas

TOZD ŽAGA MISLINJA

Pongrac Franc, 26. 6. 1989, skobljanje, iz JLA

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Mori Jože, 21. 6. 1989, zlaganje in odprema, del. raz. za dol. čas, —

Kozamurnik Jože, 23. 5. 1989, zlaganje in odprema, del. razm. za določen čas

Trohej Beno, 26. 6. 1989, zlaganje in odprema, del. razmerje za določen čas
Mori Oto, 26. 6. 1989, zlaganje in odprema, delovno razm. za določen čas
Kadiš Tomaž, 3. 7. 1989, zlaganje in odprema, del. razm. za določen čas
Mori Anica, 31. 7. 1989, zlaganje in odprema, delovno razmerje za določen čas
Vravnik Peter, 1. 7. 1989, zlaganje in odprema, delovno razmerje za določen čas
Navodnik Mirko, 1. 7. 1989, zlaganje in odprema, STC Dravograd

TOZD ŽAGA MUŠENIK

Lesjak Franc, 26. 6. 1989, zlaganje žaganega lesa,

Voglič Dušan, 5. 7. 1989, zlaganje žaganega lesa,

Smrečnik Ivan, 5. 7. 1989, sortiranje hlodovine, TOZD Lepenka Prevalje

TOZD ŽAGA VUHRED

Peruš Aleksander, 19. 6. 1989, pripravljanje in odprema lesa,

Pinter Boštjan, 26. 6. 1989, pripravljanje in odprema lesa,

Kralj Andreja, 3. 7. 1989, pripravljanje in odprema lesa,

TOZD TOVARNA POHISTVA PREVALJE

Lužnik Edvard, 1. 6. 1989, strojna montaža okosja, OK ZSMS Ravne

Verhnik Danilo, 19. 6. 1989, izv. del. na robni obd., iz JLA
 Otič Ferdo, 5. 7. 1989, izvedba del na robni obdelavi, iz JLA
 Bukovec Herman, 17. 7. 1989, kurjenje visoko tlačnih vroč. kotlov in nad. kam.
TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHISTVA AD RADLJE — — — — —
 Kanop Robert, 1. 6. 1989, obdelovanje lesa, iz JLA
TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠČ OTIŠKI VRH
 Mongus Dušan, 22. 6. 1989, oblikovanje kovin, iz JLA
 Wlodyga Danilo, 10. 4. 1989, delavec pri finalizaciji,
 Poherznik Ivan, 15. 7. 1989, voznik čelj. nakl. Kograd Dravograd

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
 Camdžić Fahrudin, 21. 6. 1989, gradbena dela, —
TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHISTVA PAMEČE
 Dražnik Danilo, 1. 6. 1989, izv. skl. del, iz JLA
 Tamše Darjan, 26. 6. 1989, izv. tapet. del, iz JLA
 Svetec Dušan, 6. 7. 1989, Embaliranje tapet. izdelkov, iz JLA
 Staleker Marjan, 1. 7. 1989, izv. zaht. poh. miz. del, iz JLA
TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE
 Močilnik Marko, 1. 7. 1989, kmet. tehnik-pripravniki, prva zaposlitev
 Konečnik Janez, 1. 7. 1989, obdelovalec kovin-pripravniki, prva zaposlitev
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
 Komerički Anka, 15. 6. 1989, pomoč v poč. domu, delovno razm. za določen čas
 Komerički Franja, 20. 6. 1989, pomoč v poč. domu, delovno razm. za določen čas
 Sumnik Ana, 15. 6. 1989, pomoč v poč. domu, delovno razm. za določen čas
 Godec Zala, 15. 6. 1989, pomoč v poč. domu, delovno razm. za določen čas
 Hacman Matej, 15. 6. 1989, dela na sek. za urej. del. razm. za določen čas
 Kos Tatjana, 5. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razmerje za določen čas
 Svetina Milena, 5. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razmerje za določen čas
 Merkač Matjaž, 5. 7. 1989, dela v mizarški delavnici, delovno razmerje za dol. čas
 Prednik Dominika, 5. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razmerje za določen čas,
 Krebl Irena, 5. 7. 1989, pom. adm. dela, del. razmerje za določen čas
 Burnik Tomaž, 5. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razmerje za določen čas
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
 Murič Isat, 1. 6. 1989, prodajalec v Sarajevu, —
 Klarič Branko, 1. 7. 1989, vodja vgradnje, SGD Beton Zagorje
 Breznik Janez, 1. 7. 1989, prodajalec, —
 Nešković Ranka, 1. 7. 1989, prodajalec, —
 Lužnik Erna, 1. 7. 1989, počitniško delo
 Horvat Anita, 1. 7. 1989, počitniško delo
 Serušnik Marjana, 1. 7. 1989, počitniško delo,
 Iljač Helena, 1. 7. 1989, počitniško delo
 Čevnik Mateja, 1. 7. 1989, počitniško delo,
 Vončina Simona, 1. 7. 1989, počitniško delo
 Markota Tatjana, 17. 7. 1989, počitniško delo,
 Matjaž Dušan, 25. 7. 1989, počitniško delo,
INTERNA BANKA SLOVENJ GRADEC
 Poglič Lea, 1. 5. 1989, ekonomski tehnik-pripravniki, TOZD TSP Radlje
 Lenart Dragica, 5. 7. 1989, pom. knjig. dela, delovno razmerje za določen čas
 Hribernik Nataša, 5. 7. 1989, pom. knjig. dela, delovno razmerje za določen čas
 Kimperk Simona, 17. 7. 1989, pom. knjig. dela, delovno razmerje za določen čas
 Svečko Tatjana, 24. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razmerje za določen čas

ODŠLI: IZ TOZD JUNIJ IN JULIJ 1989

Priimek in ime — datum odhoda — dela, ki jih je opravljal — organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA
 Založnik Drago, 25. 5. 1989, sekač, redna upokojitev
TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM
 Petrič Julko, 20. 6. 1989, sekač,
 Strmčnik Zdravko, 4. 7. 1989, sekač-tractorist, umrl,
TOK GOZDARSTVA RAVNE NA KOROŠKEM
 Kopušar Ivan, 31. 5. 1989, revirni vodja, redna upokojitev,
TOK GOZDARSTVA DRAVOGRAD
 Svab Franc, 21. 7. 1989, gozdni delavec, inv. upokojitev
TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH
 Helbl Rudolf, 23. 6. 1989, zlaganje in odprema,
 Knap Francisek, 18. 7. 1989, zlaganje in odprema,
 Trobej Beno, 28. 7. 1989, zlaganje in odprema,
 Kadiš Tomaž, 31. 7. 1989, zlaganje in odprema,
TOZD ŽAGA MUŠENIK
 Sušnik Mirko, 17. 6. 1989, zlaganje žaganega lesa, v JLA
TOZD ŽAGA VUHRED
 Hartman Tomaž, 16. 6. 1989, pripravniki, v JLA
 Zagmajster Kristijan, 16. 7. 1989, priprava za odpremo,
 Sušek Lilijana, 22. 7. 1989, priprava za odpremo,
 Pinter Boštjan, 20. 7. 1989, priprava lesa za odpremo,
 Kralj Andreja, 25. 7. 1989, priprava lesa za odpremo,
TOZD TOVARNA POHISTVA PREVALJE
 Prikeržnik Marko, 6. 6. 1989, kurjenje visokotl. vroč. kotlov, —
 Keber Tomaž, 15. 6. 1989, vodenje brazd. in brušenje,
 Sumnik Danica, 29. 6. 1989, sponkanje okvirjev, inv. upokojitev
 Sumnik Zlatoslava, 29. 6. 1989, brušenje na TB, inv. upokojitev
 Kolar Milan, 24. 7. 1989, vezanje palet, Rudnik Mežica
TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHISTVA RADLJE-PODVELKA
 Podlesnik Tomaž, 18. 6. 1989, upr. str. za brus., v JLA
 Golob Jože, 8. 6. 1989, pripravniki, del. razmerje za dol. čas
 Urisk Alojzija, 30. 6. 1989, serviranje jedil, inv. upokojitev
TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠČ OTIŠKI VRH
 Škorjanc Marija, 31. 5. 1989, kuharica, upokojitev
 Ravnikar Saša, 15. 6. 1989, polaganje papirja, v JLA
 Vajksler Janez, 15. 6. 1989, str. vzdrž. delo, razmerje za dol. čas
 Marečič Tomo, 15. 6. 1989, str. vzdrž. delo, razmerje za določen čas
 Ruprecht Dušan, 15. 6. 1989, del. pri fin., v JLA
 Škorjanc Franc, 29. 6. 1989, str. vzdrž., upokojitev,
 Vivod Alenka, 11. 6. 1989, kuharica, del. razm. za določen čas
 Cerar Gorazd, 30. 6. 1989, del. pri iver., Tekstilna Otiški vrh
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
 Radovanlija Nenad, 7. 6. 1989, gradbena dela,
 Muhtarević Mesudin, gradbena dela, v JLA
 Potočnik Leopold, 30. 5. 1989, minier, umrl
TOZD CENTRALNO LESNO SKLADIŠČE OTIŠKI VRH
 Havle Boštjan, 14. 6. 1989, kroplječ lesa, inv. upokojitev,
 Duler Alojz, 29. 6. 1989, sklad. materiala, inv. upokojitev
 Bricean Ivan, 27. 6. 1989, voznik viličarja, predčasna upokojitev
TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHISTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
 Kac Ivan, 27. 6. 1989, vodja proizv. za tapet. upokojitev
 Konečnik Borut, 15. 5. 1989, izvaj. miz. del, v JLA
 Bricean Uroš, 29. 6. 1989, prevzem got. izd. iz del., v JLA

Skratek Franja, 23. 6. 1989, zaht. šiv. tapet. materiala,
 Kumer Sabina, 25. 6. 1989, zaht. šiv. tapet. materiala, Oskrba Dravograd
 Jožić Bernard, 31. 5. 1989, embalaranje tapet. izdelkov,
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
 Tovšak Minka, 29. 6. 1989, vodenje fin. knjig. za skup. TOZD IV, upokojitev
 Podčrtnik Sonja, 16. 5. 1989, izv. knjig. del., TOZD ČLS Otiški vrh
TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
 Tretjak Franc, 4. 6. 1989, mizar II, inv. upokojitev
 Kutin Jože, 25. 6. 1989, nabavni referent I, reda upokojitev
 Rajčič Zdravko, 28. 6. 1989, predstavnik na terenu, redna upokojitev,
 Vukošič Mile, 29. 6. 1989, knjig. in blagajnik, redna upokojitev
 Lužnik Erna, 31. 7. 1989, počitniško delo
 Horvat Anita, 31. 7. 1989, počitniško delo
 Iljač Helena, 27. 7. 1989, počitniško delo,
 Vončina Simona, 14. 7. 1989, počitniško delo,
 Markota Tatjana, 28. 7. 1989, počitniško delo,
INTERNA BANKA SLOVENJ GRADEC
 Lenart Dragica, 31. 7. 1989, počitniško delo,
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
 Zvonar Vlasta, 23. 7. 1989, planer analik, Zavod za varstvo Ljubljana
 Kost Tatjana, 31. 7. 1989, pom. knjig. dela, del. razmerje za določen čas
 Svetina Milena, 31. 7. 1989, pom. adm. dela, del. razm. za določen čas
 Krebl Irena, 31. 7. 1989, pom. adm. dela, delovno razm. za določen čas
 Merkač Matjaž, 31. 7. 1989, dela v mizarški delavnici, del. razm. za določen čas
 Burnik Tomaž, 31. 7. 1989, pom. adm. dela v AOP, delovno razmerje za določen čas.

STRUKTURA IN GIBANJE DELAVCEV V MESECU JUNIJU IN JULIJU 1989

TOZD	JUNIJ			JULIJ		
	M	Ž	SKUPAJ	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slovenj Gradec	43	3	46	43	3	46
Gozdarstvo Mislinja	46	5	51	48	5	49
Gozdarstvo Črna	122	14	136	121	14	135
Gozdarstvo Radlje	109	24	133	110	24	134
TOK Gozdarstva Slov. Gradec	34	3	37	34	3	37
TOK Gozdarstva Radlje	29	5	34	29	5	34
TOK Gozdarstva Ravne	25	5	30	25	5	30
TOK Gozdarstvo Dravograd	14	3	17	13	3	16
Žaga Mislinja	43	5	48	43	5	48
Žaga Otiški vrh	51	12	63	50	13	63
Žaga Mušenik	31	12	43	33	12	45
Žaga Vuhred	50	11	61	48	10	58
TP Prevalje	82	163	245	83	163	246
TP Pameče	134	156	290	130	148	278
TSP Radlje—Podvelka	175	182	357	177	182	359
TIP Otiški vrh	220	29	249	221	29	250
Gradnje Slovenj Gradec	58	7	65	57	7	64
Transport in servisi Pameče	117	15	132	119	15	134
Centralno les. sklad. Otiški vrh	38	4	42	38	4	42
Nova oprema Slov. Gradec	184	155	339	186	155	341
Delovna skupnost Slov. Gradec	75	116	191	75	116	191
Blagovni promet Slovenj Gra-						
dec	145	88	233	147	91	238
Interna banka Slovenj Gradec	4	32	36	4	35	39
	1829	1049	2878	1834	1047	2881

Cerjak Darinka

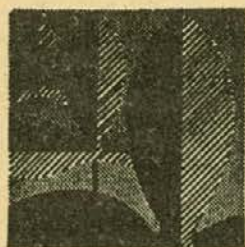
KAŠNIKOVIMAMI 90 LET

V maju je praznovala KAŠNIK Marija 90 let. Rojena je bila 19. 5. 1899 v Golavabuki. Poročila se je v maju 1929 leta. Po osmih mesecih ji je umrl prvi mož. Drugič se je poročila 1930 leta in živela z možem Antonom do 1986 leta v Pamečah na hribovski kmetiji. Rodila je pet otrok. Po smrti moža Antona živi pri svojem sinu v Pamečah, kateri je prevzel posestvo. Kolikor ji zdravje dopušča, mu pomaga pri gospodinjstvem delu. Sin in snaha lepo skrbita za njo. Prav vesela je obiska svojih vnukov in pravnukov.

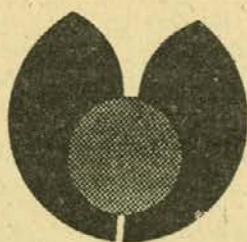
Pred kratkim so praznovali ta jubilej v krogu svojih petih otrok, 19 vnukov in 28 pravnukov in drugih sorodnikov.

Kašnikovi mami želimo še mnogo zdravih let.

Stanko HOVNIK

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC
KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja me-
sečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec
in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni
del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika
Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska
cesta 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo,
telefon 842-341.

Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta
14, 62000 Maribor, 1989.

PRILOGA ZA KMETIJSTVO

LETO VII. — ŠTEVILKA 8/9

AVGUST/SEPTEMBER 1989

POŠTINA PLAČANA

Kmetijska proizvodnja v 1. polletju 1989

Značilno za prvo polovico leta je, da se težak položaj kmetijstva nadaljuje. Na področju prireje mleka se je celo zaostril do te mere, da je za marsikaterega proizvajalca postala prireja mleka vprašljiva. Za naše področje, ki je izrazito usmerjeno v živinorejo, je pomanjkanje stabilne dolgoročne cenovne politike zelo boleče, saj lahko v kratkem času izniči dolgoletno načrtovano delo in vlaganja.

Poslabšanje položaja v živinoreji je razvidno tudi iz podatkov o rasti cen, saj so cene za gnojila, zaščitna sredstva in kmetijsko mehanizacijo rastle v povprečju za 50 % hitreje od cen mleka in mesa. Posledice so vidne v nedoseganju planov prireje in težkem finančnem položaju kmetijskih organizacij.

1. KMETIJSKA PROIZVODNJA

a) Prireja mleka (zadružna in družbena proizvodnja) v tisoč litrih:

	1—6/89		1—6/89	
TZO	1—6/88	1—6/89	1—6/88	plan 1—12/89
»LEDINA« Sl. Gr.	3228	3234	100	48

»TRATA« Prev.	1437	1466	102	48
ODOR« Dravogr.	614	667	109	48
SKUPAJ:	5279	5367	102	48

Prireja mleka je sicer za 2 % večja od lanske v enakem obdobju, vendar ne dosega polovice planirane proizvodnje za celo leto; temveč je za 4 % nižja. Nedoseganje plana je enako v družbenem in zasebnem sektorju. Delež zadružne proizvodnje v celotni prireji znaša 89 %.

b) Prireja mesa (zadružna in družbena) v tonah:

	1—6/89		1—6/89	
TZO	1—6/88	1—6/89	1—6/88	plan 1—12/89
»LEDINA« Slov. Gradec	298,8	302,1	101	47
»TRATA« Prevalje	160,6	155,4	97	40
»ODOR« Dravograd	156,8	154,8	99	48
SKUPAJ:	616,2	612,3	99	45

S pašnika na Rogli, foto J. Krevh

September je čas obiranja hmelja

Odkup klavne živine zaostaja v polletju 10 % za planiranim in je 1 % manjši od lanskega v enakem obdobju. Odmik je največji pri »TRATI« Prevalje in sicer predvsem zaradi manjše prireje v združenem sektorju. Tudi v drugih TZO družbena proizvodnja presega lanske in letošnje planirane količine, medtem ko se je odkup od kooperantov v primerjavi z lanskim zmanjšal za 3 %. Povprečna teža oddanega goveda je bila 528 kg.

2. MESARSKA DEJAVNOST

KKZ TOZD »MESNINA« je odkupila v 1. polletju 3 % manj goveje živine kot v enakem obdobju lani, za enak odstotek se je zmanjšalo tudi uslužno klanje govedi (za KZ Vuzenica in ERO Velenje). Odkup prašičev se je zmanjšal kar za 39 % (od tega od TZO v okviru KKZ za 13 %), povečala pa se je lastna proizvodnja, in sicer za 9 %. Uslužno klanje prašičev je ostalo na lanskem nivoju.

Proizvodnja svežega mesa je bila naslednja:

- govedine 325 ton oz. 4 % manj kot lani;
- svinjine 232 ton oz. 4 % manj kot lani;
- mesnih izdelkov 166 ton oz. 11 % več kot v enakem lanskem obdobju.

Zmanjšale so se tudi nabave svežega mesa in mesnih izdelkov od drugod in sicer: govejega mesa za 45 %, perutnine za 25 % in mesnih izdelkov za 40 %. Povečal se je le nakup svinjine in to za 38 %.

Vse navedeno rezultira v spremenjenem obsegu in strukturi prodaje. Ta se je v skupnem zmanjšala za 5 %, največ zaradi četrtno manjše prodaje perutnine in 12 % manj prodanega govejega mesa. Narasla je le prodaja svinjine in sicer za 15 %.

3. TRGOVINA

Zaradi visokega povečanja cen je za polovico upadla prodaja gnojil, za 40 % prodaja traktorjev in za 6 % prodaja krmil. Za 9 % so višje prodane količine koroze, cementa pa za 24 %.

4. FINANČNI KAZALCI

V letošnjem letu je prišlo še do ene od pogostih sprememb obračunskega sistema. Tokrat so novosti tako korenite, da večine podatkov ni mogoče primerjati s preteklimi obdobji in ugotavljati manjšo ali večjo uspešnost. Posledica navedenega je tudi, da ni mogoče ugotoviti indeksov rasti, jih primerjati z inflacijskimi gibanji ter ugotavljati realno upadanje ali povečanje rezultatov poslovanja. Primerjave bodo mogoče le s sorodnimi organizacijami v podskupini dejavnosti, imele pa bodo (sedaj republiških podatkov še ni) majhno analitično vrednost, saj tudi nov obračunski sistem omogoča organizacijam napihovanje dohodka. Zaradi navedenega je pri obravnavanju rezultatov ob polletnem periodičnem obračunu upravičena precejšnja mera skepse.

Koroška kmetijska zadruga je prvo polletje letos zaključila brez izgub pa tudi skoraj brez akumulacije. Nekmetijske dejavnosti, predvsem trgovina, so tiste, ki v združenih enotah pripomorejo k boljšemu dohodkovnemu položaju. Le-ta je sicer v živinorejskih obratih kritičen, v TZO »TRATA« celo negativen. Če kljub vsemu zanemarimo metodološke spremembe v obračunu in primerjamo lanske in letošnje polletne prihodke v KKZ Slovenj Gradec, ugotovimo, da so slednji 6,25-krat večji, kar je ob upoštevanju inflacije realno 6 % več. Skoraj enako je porasel ustvarjeni dohodek.

KKZ je po poravnavi osebnih dohodkov in vseh družbenih dajatev ostalo skromnih 403 mio din za akumulacijo. Ta je bila pičla tudi v lanskem polletju, letos pa se je realno še razpolovila.

Povprečni čisti osebni dohodek na delavca je v prvem polletju v KKZ Slovenj Gradec znašal 3,08 mio din, kar je 7,3-krat več kot lani v istem obdobju, oziroma hitreje od rasti življenjskih stroškov v tem času.

Število delavcev na podlagi delovnih ur se je v KKZ zmanjšalo za 2,4 % oziroma 8 delavcev. Tako je povprečno stanje zaposlenih (iz ur) znašalo 328 delavcev.

MAJDA BUKOVNIK

Intenziviranje rastlinske proizvodnje s strniščnimi dosevki

Katarina Kastelic, Tatjana Štupica
Biotehniška fakulteta v Ljubljani

Žita pridobivajo na naših njivah vedno večje površine. Poleg krušnih žit so zaradi dragih koncentratov pomembna tudi krmna žita — ječmen, oves. Žita so sicer označena kot ekstenzivne poljščine, pa tudi v kolobarju nimajo najboljše vrednosti — so neugodni. Glede na dolžino rastne dobe pa lahko poleg žita prideamo še en pridelek, ki izboljša vse negativne posledice, ki jih imajo žita na strukturo tal. Zaradi večje ali manjše pokrovnosti zemlje so lahko ti strniščni posevki zelo ugodni, če pa jih gnojimo s hlevskim gnojem kot za strniščno repo, peso in podobno, pa pridobimo zelo dobra godna tla za naslednjo poljščino. Organski gnoj (hlevski gnoj) v drugi polovici leta mineralizira ravno v tolikšni meri, da so tla v najugodnejšem stanju za naslednjo poljščino zaradi mineralizacije že delno predelane organske snovi v predhodnem letu. Na ta način lahko spravimo v zemljo s poletno ali strniščno obdelavo vse tiste zaloge organskih gnojil, ki so se nabrale od spomladi.

Ugodne temperature in vlaga v drugi polovici leta ustvarjajo realne pogoje za razgradnjo organskih gnojil.

Drugi pridelek v isti rastni dobi pa lahko izdatno poveča intenziteto kmetijske proizvodnje za pridobitev hrane. V nekaterih predelih z daljšo rastno dobo lahko vključimo prosasta žita — proso, ajdo, v krajih z krajšo rastno dobo dni in povprečno letno temperaturo pa so zelo primerni strniščni krmni dosevki, ki so lahko izdatno dopolnili voluminozne kvalitete

ne krme predvsem na poljedelskih živinorejskih in živinorejskih obratih.

Iz nekajletnih poskusov za koroško regijo od l. 1983 do 1988 smo si pridobili že veliko izkušenj in rezultatov iz katerih povzemam najnovejšo podatke za leto 1986 do 1988.

V Dravčah smo preizkušali v letu 1986 dve različni kombinaciji strniščnih krmnih dosevkov.

Mešanica A: jara grašica, krmni grah in silosirek je v letu 1986 dala 31,3 t sveže krme/ha, t. j. 4,09 t/ha suhe snovi. V mešanici B: jara grašica, silosirek in krmna ogrščica je bil pridelek sveže krme nekoliko slabši 27,5 t/ha, pridelek suhe snovi pa 4,49 t/ha (tab. 1).

Pridelek surovih beljakovin pa je bil pri obeh mešanicah skoraj enak 835,6 kg/ha oz. 831,4 kg/ha, zaradi razlike v vsebnosti surovih beljakovin.

V letu 1987 smo izbor strniščnih krmnih dosevkov razširili na pet različnih krmnih dosevkov: A: jara grašica, silosirek in krmna ogrščica, B: jara grašica, krmni grah in rž, C: jara grašica, krmni grah in oves, D: jara grašica in rž, E: krmna ogrščica v čisti setvi (tab. 2).

Največji pridelek sveže krme je dala krmna ogrščica 40,7 t/ha, skoraj enak pridelek je bil tudi z mešanico A: jara grašica, silosirek in krmna ogrščica 39,9 t/ha. Ostale tri krmne mešanice: B, C in D: jara grašica, krmni grah in rž oz. oves so po pridelku sveže krme za eno tono in več slabše od prvih dveh A in E.

Največji delež surovih beljakovin je bil v krmni ogrščici 29,3 % (tab. 2).

Krmna ogrščica je bila tudi po pridelku surovih beljakovin na prvem mestu 1426 kg/ha. Med ostalimi krmnimi mešanicami so bile razlike v pridelku sur. beljakovin manjše največ za 100 kg/ha.

Največji pridelek suhe snovi pa je bil z mešanico B: jara grašica, krmni grah in rž 5,34 t/ha, A: jara grašica, krmna ogrščica in silosirek 5,19 t/ha, E: krmni ogrščici 4,97 t/ha.

V letu 1988 smo vključili v preizkušanje še dva nova strniščna dosevka: sudanska trava (C₁) in silosirek (E₁). Ostale krmne mešanice A₁, B₁, in F₁ so bile po sestavi podobne krmnim mešanicam v letu 1986 in l. 1987.

Pridelek sveže krme so bili v mejah od 33,1 t/ha do 36,5 t/ha v l. 1988 (tab. 3). Pridelek silosirka je bil 19,9 t/ha, pridelek sudanske trave pa je dosegel 31,9 t/ha sveže krme sudanska trava je tudi po pridelku suhe snovi na vrhu 4,87 t/ha. Vsebuje pa najnižji odstotek sur. beljakovin 14,3 %. Po pridelku sur. beljakovin pa je sudanska trava v sredini (686 kg/ha) med vsemi preizkušanimi mešanicami. Sudanska trava se po pridelku lahko primerja z ostalimi krmnimi dosevki.

Razlike v pridelku med leti niso velike. Vse preizkušane mešanice so dale v vseh treh letih zanesljive pridelke. Izbiro enega ali drugega posevka lahko priporočamo z ozirom na namen uporabe po kvaliteti krme za različne kategorije živine oz. starost živali.

»Hrvat« Žiga

Že dolgo prihaja vsako leto k nam na Koroško. Priden, pošten delavec je. Pravi strokovnjak je za hleve, svinjske, gnojnične jame, stojišča za živino oziroma za kmetijska gradbena opravila vseh vrst. Bolj je poznan po vedno lepo obritem, kot pa po brkatem in kosmatem obrazu. Vendar ga vam bomo tokrat, za spremembo, predstavili kosmatega in brkatega, ker si je pač, pred časom iz, ne vemo kakšnega razloga pustil nekaj časa rasti brke.

Belčič Žiga se je rodil 1. julija 1936 v Cvetlinu pri Trakoščanu v Hrvaškem Zagorju. Njegovo pravo, pristno zagorsko poreklo izdaja

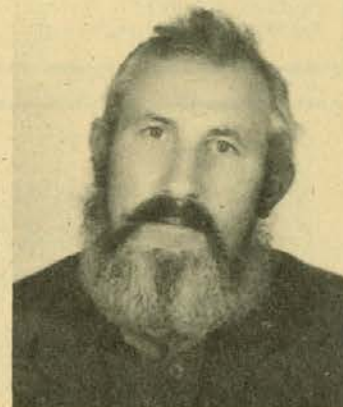
njegova govorica, pa tudi njegov nabrušeni in ostrí jezik. Bil je drugi sin kmečke družine s štirimi otroki in 1,5 ha zemlje.

Med iskanjem dela in dodatnega zaslužka za preživljanje, ga je pot prvič pripeljala v Slovenijo in k nam na Koroško leta 1958. Takrat, pred 31 leti, se je zaposlil v Dravogradu pri tedanjem Gradbenem podjetju, leta 1961 pa pri »Stavbeniku« Prevalje.

Leta 1962 je pričel prvič delati v kmetijstvu, zaposlil se je pri kmetijski zadrugi Prevalje. Nato je odšel na odsluženo vojaškega roka v Skopje, kjer je doživel tudi katastrofalni potres. Po vrnitvi leta 1966 se je Žiga tudi osamosvojil. Popolnoma se je posvetil gradbenim delom v kmetijstvu. Samostojno in pogodbeno je pričel popravljati in modernizirati hleve, svinjake in hiše po kmetijah. Pri tem delu je ostal do danes in ga sedaj, kot priznan stro-

kovnjak za to, zelo uspešno opravlja. Žiga pa ne opravlja le gradbenih del. Dostikrat je po naših kmetijah prava dekla za vse. »Celo tako je že večkrat naneslo, da sem bil varuška. Varoval sem otroke, ker so bili vsi domači na delu ali pa po opravih z doma«, mi je nekoč povedal. Žiga je poznan in je delal po vsem našem koroškem področju in še po Mozirju. Tako je v TZO ODOR Dravograd obnovil in preuredil 19 hlevov, v TZO LEDINA Slovenj Gradec 8, v KZ DRAVA Radlje ob Dravi 9 in v Mozirju 5.

Največ pa je Žiga delal in obnavljal in še zmeraj dela in obnavlja v KKZ TZO TRATA. Tu v Mežiški dolini je pravzaprav njegov drugi dom. Tu ga poznajo stari in mladi od Uršije gore do Strojne, Jankovca, Pece, Olševe in Smrekovca. Tu skoraj na najdeš kmetije, kjer Žiga ne bi bil in kaj naredil. Če je tu kaj pogorelo, je udarila strela, kot pri Gerdeju na Dolgi brdi, povsod so najprej, bodisi zadruga ali TOK gozdarstvo poklicali Žigo. Pri Lagojatu in

Tab. 1 Lokacija: DRAVCE - 1.1986

setev: 3. avg. 1986 spravilo: 1. okt. 1986 rastna doba: 59 dni

Mešanica	Štev. laborat. analize	Količina semena kg/ha	Pridelek suhe kme dt/ha	Pridelek suhe snovi belj. dt/ha	% sur. belj.	% sur. vlakn.	Pepel %	Pridelek sur. beljakovin kg/ha
A ₁	23	50 kg jara grašica + 40 kg krmni grah + 15 kg silosirek	313	40,9	19,8	25,8	9,9	835,6
B ₁	24	60 kg jara grašica + 15 kg silosirek + 15 kg krmna ogrščica	275	44,9	17,0	21,2	11,9	831,4

Lokacija: PODGORJE - 1.1986

setev: 27. julij 1986 spravilo: 1. okt. 1986 rastna doba: 66 dni

Mešanica	Štev. laborat. analize	Količina semena kg/ha	Pridelek suhe kme dt/ha	Pridelek suhe snovi belj. dt/ha	% sur. belj.	% sur. vlakn.	Pepel %	Pridelek sur. beljakovin kg/ha
A ₁	20	50 kg krmni grah + 45 kg jara grašica + 70 kg oves	480	67,8	19,0	25,1	12,0	1350,9
B ₁	21	60 kg jara grašica + 80 kg ječmena	318	49,1	19,5	25,3	9,6	1012,1
D ₁	22	50 kg jara grašica + 12 kg krmna ogrščica + 14 kg silosirek	400	57,3	20,2	21,3	10,8	1084,7

Tab. 2 Lokacija: DRAVCE - 1.1987

setev: 6. avg. 1987 spravilo: 6. okt. 1987 rastna doba: 87 dni

Mešanica	Štev. laborat. analize	Količina semena kg/ha	Pridelek suhe kme dt/ha	Pridelek suhe snovi belj. dt/ha	% sur. belj.	% sur. vlakn.	Pepel %	Pridelek sur. beljakovin kg/ha
A ₁	61	60 kg jara grašica + 15 kg silosirek + 8 kg krmna ogrščica	399	51,9	23,4	21,0	12,8	1109,2
B ₁	57	50 kg jara grašica + 50 kg krmni grah + 80 kg rž	281	53,4	22,1	28,2	11,5	1010,0
C ₁	70	50 kg jara grašica + 50 kg krmni grah + 80 kg oves	262	45,0	25,0	25,2	8,1	1037,5
D ₁	62	70 kg jara grašica + 80 kg rž	306	39,4	25,5	24,3	12,7	907,8
E ₁	50	15 kg krmna ogrščica	407	49,7	29,3	16,8	16,4	1462,1

Tab. 3 Lokacija: DRAVCE - 1.1988

setev: 1. avg. 1988 spravilo: 3. okt. 1988 rastna doba: 63 dni

Mešanica	Štev. laborat. analize	Količina semena kg/ha	Pridelek suhe kme dt/ha	Pridelek suhe snovi belj. dt/ha	% sur. belj.	% sur. vlakn.	Pepel %	Pridelek sur. beljakovin kg/ha
A ₁	79	30 kg oz. grašica + 8 kg krmna ogrščica	353	39,5	23,5	17,7	15,8	801,4
B ₁	69	50 kg jara grašica + 10 kg silosirek + 6 kg krmna ogrščica	331	39,9	18,2	23,5	13,2	657,0
C ₁	65	35 kg senoška trava	319	48,7	14,3	31,1	9,5	686,4
D ₁	83	60 kg jara grašica + 40 kg krmni grah + 90 kg ječmen	345	41,4	19,2	30,7	12,0	764,2
E ₁	81	30 kg silosirek	199	27,1	18,6	26,6	10,1	485,5
F ₁	77	50 kg jara grašica + 40 kg krmni grah + 80 kg rž	365	46,4	19,6	30,0	10,9	858,5

Ravnjaku je pomagal zgraditi malo električno centralo. Lahko rečemo, da je njegovo delo v najmanj 200 obnovljenih in moderniziranih hlevih z 2500 do 3000 stojišči za goveda, 250 silosov, prek 100 gnojničnih jam, desetine svinjakov in še mnogo drugega je rezultat njegovega dolgoletnega dela pri TZO TRATA Prevalje.

»Z ljudmi se tu na Koroškem dobro razumem. Lahko rečem, da me imajo radi. Gospodinje so me ponoči hodile celo pokrivati in odevati, ker so se bale da bi zmrazil ali se prehladil«, je povedal Žiga. To bo kar držalo, ker rajši spi na trdem kot na mehke in na zraku kot v zatohli sobi.

»Z denarjem, ki sem ga tu zaslužil, sem doma nakupil zemljo, tako da imam sedaj 7 ha veliko posestvo. Obnovil sem hišico, napravil vodovod, ki služi tudi drugim in ne samo meni. Pri vas na Koroškem bom delal, dokler bom mogel. Rad imam Slovenijo in Koroško, rad imam koroške ljudi.«

Rok Gorenšek

ZAHVALA

Prerano, v 61. letu, nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

FRANC KORAT

starejši

iz Sv. Danijela

Hvala vsem, ki ste se poslovlili od njega na njegovem domu in mu darovali vence in cvetje. Hvala vsem sosedom, znancom in prijateljem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Hvala kolektivu TOZO Mesnina, godbi na pihala, pevkam in gospodu župniku za pogrebni obred.

ŽALUJOČI: žena Fanika, hčerka Dragica z družino, sinovi Franči in Janko z družino

MIHAEL KUZMAN 1929—1989

Po dolgi in hudi bolezni je 24. julija letos umrl Mihael KUZMAN iz Kozjaka pri Mislinji. V tem kraju se je 7. avgusta 1929 leta rodil. Ker pač majhna kmetija ni dajala toliko, da bi se lahko preživljali, se je moral že kot mlad fant zaposliti. Najprej si je poiskal delo pri kmetijski zadrugi Dolič, kjer je veliko delal po gozdovih kot gozdni delavec. Pozneje je bil premeščen k ap-

nenici, kjer je moral pomagati pri žganju apna. Ko so pozneje apnenico ukinili si je našel delo na železnici, kot progovni delavec. Vseskozi je skrbel za obstoj svoje družine.

Vsi, ki so ga poznali, so ga imeli radi, saj je bil eden tistih, ki je rad pomagal vsakomur.

Spomin nanj ne bo nikoli pozabljen!

F. JURAČ

JOŽE PLAZOVNIK 1923—1989

Nepričakovano in nenadoma je umrl Jože PLAZOVNIK iz Tolstega vrha pri Mislinji. Rodil se je 10. novembra 1923 v devetčlanski družini v Razborci. V otroških letih je moral pridno delati na kmetiji. Leta 1946 se je poročil in v zakonu se mu je rodilo pet otrok. Leta 1971 se je poročil drugič s Pavluhovo Milico na Tolstem vrhu pri Mislinji in prišel na Pavluhovo kmetijo gospodariti. Prid-

no mu je pri gospodarjenju pomagal sin Slavko. Jože je bil dober sosed in prijatelj, rad pa je pomagal vsakomur. Izredno delaven pa je bil pred dvema letoma ob gradnji telefonskega omrežja za zaselek Tolsti vrh in Pako. Za to delo, ki ga je vložil, se mu najlepše zahvalujemo. Naj mu bo lahka domača zemlja!

F. JURAČ

FRANC KORAT — starejši

*Polje, kdo bo tebe ljubil,
kadar bom jaz v grobu spal?*

Narodna

V četrtek, 22. junija je umrl Tavzlov Franc. Vedeli smo za Francovo zahrbtno bolezen, vendar smo upali, da ga ne bo tako hitro premagala. Tudi sam, čeprav težko bolan, je bil še poln načrtov. Ko sem ga pred približno dvema mesecema slučajno srečala, je bil na poti na kmetijsko zadrugo v Vuzenico. Tja ga je kot skrbnega gospodarja vodil opravek za kmetijo. Nisem slutila, da sem mu takrat ob razpottju zadnjič izrekla besedico: »Srečno!«

Francu je zibelka stekla 10. oktobra 1928 na Inžetovi kmetiji. Rodil se je kot tretji otrok v zavedni slovenski družini. Ko je vdrl v našo domovino sovražnik, se je Inžetova družina takoj vključila v NOB. Partizanom so pomagali s hrano. Mladi Franc je partizanom vozil k Pristovniku na Sv. Primož na Pohorje hrano. Večkrat so mu zaupali tudi nalogo stražarja. Čeprav se otrok je čutil do Nemcev gnus, sovražil je ponemčevanje.

Ko je umrl Inžetov oče, je bil sprva sin Franc določen za naslednika Inžetove domačije. Potem pa je prevzel Tavzlovo kmetijo. Leta 1961 se je poročil s Šilarjevo Fani, ki mu je bila vsa leta skrbna, potrpežljiva in zvesta življenjska sopotnica. Na Tavzlovem posestvu sta si najprej zgradila gospodarsko poslopje. V njem sta si izdelala tudi skromno stanovanje, v katerem sta živela petnajst let. Potem sta si začela graditi hišo. Ves denar, pridobljen z delom na težko obdelovalni Tavzlovi kmetiji, sta Franc in Fanka vlagala v hišo. Fanka je hodila na delo, Franc pa je doma gospodinjal in kmetoval. Delala sta z veseljem. V posebno veselje je bila Francu živina v hlevu. Šad njunega dolgoletnega trdega dela je lepa hiša. Sedaj, ko bi v Tavzlovi družini lahko lažje steklo življenje, je v to posegla kruta usoda. Franc je zbolel. Prvi njegovi prošnji za invalidsko upokojitve niso ugodili. Potem pa je že težko bolan avgusta lani le dobil svojo prvo pokojnino. Razveselil se je kot otrok. Iz meseca v mesec je nato svojo pokojnino vlagal v hišo in kmetijo. To je delal z veliko vnemo, kot bi hotel nadoknaditi vse zamujeno.

Prijatelji in znanci se ga bomo vedno spominjali. To, kar ni bilo dano njegovemu starejšemu bratu Antonu, je dano Francu. Počival bo na domačem pokopališču med svojimi ljudmi.

Jerica ŠTRASER

KRISTALI BOLEČINE

Predaleč ...
onkraj vseh svetov,
odkriva sonce radosti bogov,
na zemlji raj nebeški ni,
vse preveč trpljenja tu živi.

Solze v očeh, grenak nasmeh,
v srcu bol razjeda,
obraz pa kakor krinka,
v ljudi radostno gleda.

V človeku rahla bol,
brsteče pomladi zel
je ne omili ...
Samo srce ljubljenega
ji kos je v tej sili.

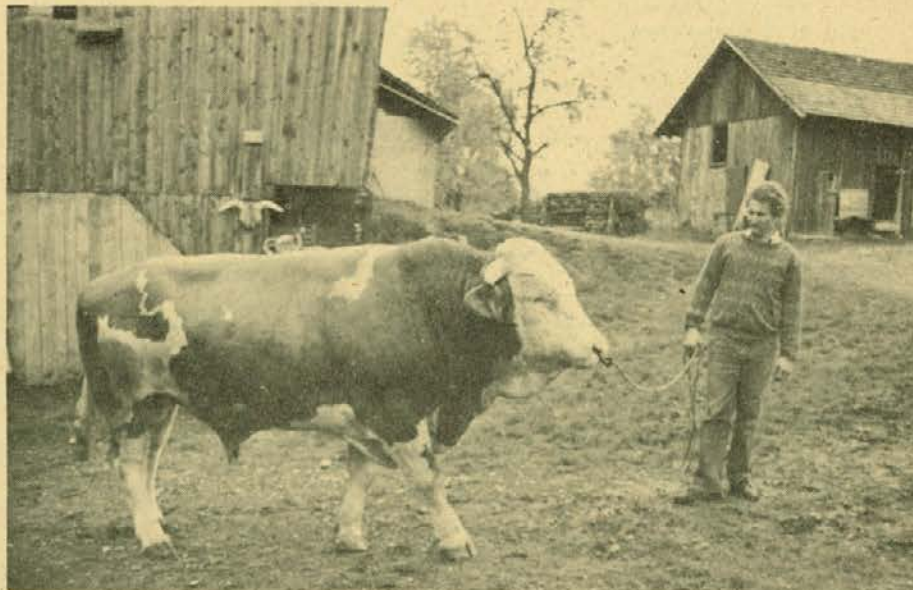
Florentyna

AKROSTIH SRCU

Le kaj na svetu srečo to ustvarja?
Je to denar, je slava ali greh?
Umnim vsem ljudem je to težava.
Brez knjig ne znajo rešiti problem.
Enkrat pa bo prišel čas,
Za vse ljudi tega sveta,
Enoglasno bodo izbrali vsi,
neizbrisljivo srečo srca.

AKROSTIH — posvetilo

Florentyna

Več takih kot je pri Palku, pd. Eršanu v Trbonjah

ZDRAVKO STRMCNIK 1960—1989

Nenadna in prerana smrt našega mladega člana kolektiva Zdravka STRMCNIKA nas je globoko pretresla.

Oblačnega, deževnega jutra, 5. julija 1989, smo izvedeli, da se od torka na sredo ponoči Zdravko ni vrnil na svoj dom Mlinarsko. Narava, ki je po svoje tako lepa, je včasih tudi zelo kruta. Traktor je v narasli potok Bistra vrgel žrtev. V pobesneli, deroci vodi je Zdravko izgubil življenje.

Zdravko je bil sin gozdnega delavca Albina Strmcnika. Po končani osnovni šoli se je tudi on zaposlil v gozdu leta 1977. Še istega leta se je vpisal v dvoletno šolo v Postojni za

poklic gozdar in jo uspešno končal leta 1979. Ponovno je začel delati v našem tozdu kot sekač. Pozneje se je usposobil še za gozdnega traktorista.

Z veseljem je opravljal svoj poklic kot sekač in traktorist. Brnenje traktorja in ropot motorne žage je bilo vedno slišati širom smrekovih gozdov in je oznanjalo njegovo prisotnost.

Izgubili smo človeka, ki je bil še poln delovnega člana. Z njim so odšli mnogi delovni načrti, ki jih je hotel uresničiti.

Za njegov delovni prispevek mu je kolektiv TOZD Gozdarstvo Črna iskreno hvaležen.

sodelavci TOZD GO ČRNA

FILIP JUVAN 1942—1989

Že se je poslavljajl mesec maj, ko je nenadoma preminil naš krajan Filip JUVAN. Bil je rojen v Razboru leta 1942. Rodil se je v številni družini, saj je bilo kar devet otrok. Grabeški Lipi je že v mladih letih okusil garaško delo na skromni Grabeški zemlji. Pomagal je tudi okoliškim kmetom pri njihovem delu. Radi so ga imeli, saj se ni bal nobenega dela. Kmalu pa je moral obleči vojaško suknjo. Kmalu je izgubil očeta in mamo. S sestro Ančko sta poprijela za delo na tej skopi Grabiški zemlji. Lipi je kmalu uvidel, da brez službe le ne bo mogel živeti. Dobil je delo pri gozdni upravi v Slovenj Gradcu; bil je ves srečen in zadovoljen.

Človeško življenje je kakor kaplja na veji. Komaj se zaveš, že te bolezen in smrt premagata.

Tako je Lipi delal komaj 15 let in že so ga morali invalidsko upokojiti. Vendar Lipi ni nikoli potožil sestri Ančki, da ga kaj boli. Še vedno je pomagal, kjer je le mogel. Če je prišel kdo prosit za pomoč, mu nikoli ni odrekal.

Filip JUVAN je umrl 29. 5. 1989 in smo ga 31. 5. 1989 pospremili na njegovo zadnjo pot.

Velika množica ljudi ga je spremljala, kar pove, kako je bil pokojni priljubljen med nami. V zadnji poždrav so mu zašumeli lepi razborski gozdovi, kot bi vedeli, da se poslavljajo od človeka, ki jih je nekdanj tako lepo negoval.

Hvala ti, Lipi, za vse.
Štefka MELANSEK

ŠTEFKA IVARTNIK »LUKANOVA ŠTEFKA« 1939—1989

Starejši ljudje pravijo, da zvonovi, ko prvič zazvonijo umrlemu, zazvonijo bolj mило in lepo, če umre mlad človek, ki hudo trpi in se bori.

Ko so se tokrat oglasili hotuljski zvonovi, so resnično tako zapeli in prešinilo nas je: umrla je Štefka IVARTNIK, Lukanova Štefka, stara komaj 50 let. Nikoli več je ne bomo srečevali rdečih lic in iskrivih se oči, nič več ne bo slišati njenega prešernega vriska.

Štefka je bila delavka v gozdarstvu. Od leta 1957 do 1984 je Štefka v gozdu poprijela za vsa dela. Bila je tudi vneta gasilka, članica ženske desetine v Kotljah. Leta 1984 je bila zaradi zahrbtnje bolezni invalidsko

upokojena. V boju z boleznijo je bila polna optimizma in vere v življenje. Ob Štefkinem odhodu je Vida GERL zapisala verz:

*»Zaraščena steza v gozdu stoka,
pridi me oplet, zaraščeno drevje v
gozdu joka.
Štefka, pridi me obžet.«*

Danes sameva Vidin pisalni stroj in samotna je Štefka steza.

Štefka je omagala v boju z boleznijo 9. julija 1989.

Vsem sorodnikom iskreno sožalje.

Povzetek iz govora
Roka GORENŠKA

MORI TIT- OČKO 1905—1989

V petek, 30. junija 1989 smo se na pokopališču na Ojstrici ob velikem številu ljudi poslovili od Očkovega ata.

Njegova življenjska pot se je začela 3. januarja 1905. leta pri Moriju na Ojstrici, kot drugorojenemu izmed petih otrok.

Že v rani mladosti si okusil vse tegobe trdega življenja. Kot zdrav kmečki fant je vzljubil zemljo in gozdove. Zavedal se je, da je treba zemljo spoštovati in ljubiti, le tako tudi ona obilno vrača. Ostal in delal je na kmetiji. Poleg vseh kmečkih del, ki si jih opravljal doma, si bil tudi »furman«. S konji si vozil les po takratnih kolovozih in globačah v dolino, ne samo na Ojstrici, ampak tudi v Črni. Taka fura je trajala po ves dan, toda dinar je bil še kako potreben. Trde in neizprosne življenjske razmere so ga prisilile, da je že kot mlad fant začel razmišljati s svojo glavo. Lesnim trgovcem, ki so ga radi goljufali je kaj hitro pokazal, da tudi njemu računanje in kubikiranje z lesom ni tuje. S petnajstimi leti se je vključil v Ojstriško godbo na pihala. Igral si po žegnanjih, ohceti in številnih drugih prireditvah. Bi je vesel in družaben človek. Znal je zabavati staro in mlado. Glasba ga je spremljala vse življenje. Mlada leta je preživel pri Moriju v slogi z bratom in tremi sestrami. Pri Očku si si izbral hčerko Micko in jo leta 1932 peljal pred oltar. Rojevali so se otroci in tako dopolnjevali družino. Rodilo se je

15 otrok, od katerih jih živi 13. Tako številna družina je zahtevala tudi veliko skrb in samoodrekanja. Očkova kmetija je s skrbjo in pridnostjo zmogla tudi to breme. Življenje je teklo svojo pot, kolo časa se ni ustavilo. Otroci so odrasli in začeli počasi eden za drugim odhajati od doma in si ustvarjati svoje družine. Naenkrat so ostali sami: oče, mati in sin Jože. Ker so bili otroci vzgojeni v ljubezni in delu, se še vedno radi vračajo pod domači krov in pomagajo pri delu. Očkova kmetija ne bo ostala prazna, osamljena. Na njej se poraja nov rod mlajših. Tako si je v sinu Jožetu in vnukih zagotovil kleno in neomajno nasledstvo.

Kakor mora kloniti vsako drevo, je usoda presekala nit življenja tudi očku, ki je utrujeno končal svoj boj v 85. letu starosti.

Bil je dober mož, otrokom dober in vzgleden oče, dedek in pradedek 29 vnukom in 17 pravnukom.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu. V miru naj počiva njegovo, od dela in boleznih izmučeno telo, v hladni ojstriški zemlji, kateri je podaril vse svoje življenje in moči, gozdovi Košenjaka naj ti pojo svojo tiho pesem.

Bolečino delimo z njegovo družino in sorodniki. V imenu znancev, prijateljev in sosedov ter v svojem imenu, izrekam svojcem in sorodnikom iskreno sožalje.

Ferdo KNEZ

LUDVIK POGLADIČ 1923—1989

Na šentflorijanskem pokopališču smo položili k zadnjemu počitku Ludvika Pogladiča iz Srednjega Doliča. Rodil se je 21. julija 1923 na Kavčevi kmetiji. Majhna Kavčeva kmetija ni dajala dovolj kruha za vse, zato se je njegov oče Matevž, ki je dočkal sto let, ukvarjal še s tkalstvom. Tega poklica se je izučil tudi pokojni Ludvik. Ker pa platno ni

šlo več v prodajo, si je moral Ludvik poiskati drugo delovno mesto. Zaposlen je bil pri takratni kmetijski zadrugi v Doliču, po združitvi zadrug pa si je moral poiskati drugo delo. Odšel je med velenjske rudarje, kjer se je zaradi bolezni tudi invalidsko upokojil.

Ohranili ga bomo v lepem spominu!

F. Jurač

SPOMIN

KARLU VRANJEKU
1918—1989

Karl Vranjek se je rodil 3. 4. 1918 v Starem trgu. Osnovno šolo je obiskoval v Slovenj Gradcu. Njegova življenjska pot v mladosti ni bila lahka. Kmalu po končani osnovni šoli se je zaposlil v Mikuličevi tovarni meril. Ko je začel sodelovati v naprednih organizacijah, je bil v tovarni meril odpuščen. Kmalu nato se je zaposlil pri starotrškem kamnolomu in tu ostal do okupacije. Še istega leta meseca novembra je bil kazensko izgnan. Ko so ga hoteli poslati v nemško vojsko, mu je uspelo pobegniti in meseca junija je vstopil v NOV. Ko se je leta 1946 vrnil od vojakov, se je zaposlil v današnji Mladinski knjigi in si ustvaril družino.

Oktober meseca 1948 je nastopil službo pri KZ Slovenj Gradec in še decembra istega leta, ko se je organiziralo odkazovanje lesa v zasebnih gozdovih, je bil nameščen kot logar. Leta 1949 je v Škofji Loki opravil gozdarski tečaj. Po končanem tečaju se je vrnil na svojo službeno mesto, ki ga je poleg vseh reorganizacij vestno in zadovoljno opravljal ves čas do upokojitve leta 1977. Ohranili ga bomo v lepem spominu. Matevž ČARF

*Če se na nebu zarja spne,
me skrb in dvom obide,
kdo ve, ko sonce v zaton gre,
kdo ve, kaj jutri pride.*

Neke vroče julijske sobote so se kazalci na uri ustavili ob 19.20 uri. Ob tej uri je prenehalo biti srce našega dragega Galunovega Edija.

Rojen je bil 7. 10. 1937 v Hudem kotu pri Ribnici na Pohorju. Leta 1961 ga je posel zanesel v Trbojnje, v idilično vasico pod obronki Pohorja, kjer se je zaposlil kot trgovec v tamkajšnji kmetijski zadruzi. Hitro se je vklopil v vaško življenje in v njem tudi dejavno sodeloval. Za družico si je izbral domačinko — hčerko in naslednico Galunove domačije — Galunovo Milko. Hčerko Andrejo, ki se jima je rodila v zakonu, sta ljubeče vzgajala in se veselila vnuka, vendar Ediju ni bilo dano, da bi sledil njegovemu razvoju in se veselil njegovih prvih korakov. Tudi hčerki Andreji je bil v resnici v oporo in njegova največja želja je bila, da bi nekoč prevzela domačijo. Žal pa je njegove načrte pretrgalo nesrečno naključje in spodaj pri mlinu, na edinem težavnem terenu te ravninske kmetije sta bila narava in stroj močnejša od njega.

Zato so ljudje ob novici nemo obstali: našega Edija ni več. Vsi, ki smo delali z njim, smo ob njegovi dobrodušnosti, pomagati vsem ljudem, in optimizmu, ki je bil nalezljiv, prav tako onemeli. Težko se je sprijazniti s tem, da je odšel, toda njegov plemeniti značaj, ga bo ohranjal med nami!

Naj mu bo lahka domača zemlja!

Vsi tvoji

Milena ČIGLER

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti drage mama

ŠTEFKE IVARTNIK

se prisrčno zahvaljujemo za izraze sožalja, za cvetje in sočustvovanje vsem, ki so ga podarili in izrazili ob njeni boleči izgubi.

Posebno se zahvaljujemo hotuljskim gasilem za pogreb, gospodu župniku Gustiju za obred in govornikom Petru JAMERJU in Roku GORENSKU.

Iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob vse prezgodnji smrti našega dragega brata in strica

FILIPA JUVANA iz Razbora

se vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Hvala tudi Jožetu LENASIJU za poslovljni govor na domu, gospodu župniku iz Podgorja za opravljen pogreb in Avgustu HOLCU za poslovljni govor ob grobu, kakor tudi predstavniku Lásne Slovenj Gradec.

Prav lepa hvala sosedom, posebno še Prevotnikom, ki so nam takoj priskočili na pomoč.

Žalujoči brat Ivan z otroci, sestra Marija z družino, sestra Veronika z družino, sestra Ivanka z družino, sestra Ančka in Tončka z Marjanom.

Štefka MELANŠEK

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža

KRISTLA NAGLIČA iz Legna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Zahvaljujemo se gospodu nadžupniku in kaplanu iz Smartnega, gospodu Škorjancu, gospodu Kanoniku iz Ljubljane za pogrebni obred, govornikom: Janiju Lampretu, Francu Gamsu in Edu Turičniku, pevcem za zapete žalostinke ter vsem ključarjem. Hvala tudi Breznimovim, gasilskim društvom za požrtvovalna dela, Zvezi borcev in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

Vsem iskrena hvala!

Žalujoča žena Mici in nečak z družino

Dajmo času čas!

Sejmo vedno dobro seme,
to naj bo skrb vseh nas,
pa če ga tudi zasuje plaz,
dajmo času čas.

Če tudi ga zasuje plaz,
seme bo vzklilo,
korenine močne bo razvilo,
okove težke pa razbilo,
obrodilo zlati klas,
dajmo času čas.

Veronika PLEŠEJ

ZAHVALA

V 87. letu je doživel naša draga mama, babica in prababica

MARIJA GRUBER iz Otiškega vrha 98, p. d. Repnikova bica.

Vsem, ki ste nam izrazili sožalje in nudili vsestransko pomoč, se iskreno zahvaljujemo. Hvala gospodu župniku Lojzetu PODKRAJNIKU za pogrebni obred ter pevskemu zboru za lepo petje in izkazano čast za njeno 65-letno vestno sodelovanje pri cerkvenem pevskem zboru. Hvala tov. Janku Rotovniku za poslovljne besede pri odprtem grobu in strežnemu osebju Doma starostnikov v Črnečah, za požrtvovalno strežbo.

Še enkrat hvala vsem, ki ste jo imeli radi, ji darovali cvetje in jo spremljali na njeni zadnji poti.

Vsi njeni!

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

IGNACA ZALOŽNIKA iz Mislinje

se najlepše ter iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v trenutkih bolečine in slovesa od njega. Posebna hvala Ivanu LEKŠETU, DR. Tilki PREVOLNIK ter Francu SOVIČU in ostalim.

Žena Zalika, hčerka Anica ter sinova Jože in Lojze z družinami.

VSE SVA BILA

*Ne odhajaj v svoj svet
brez moje dlani!*

*Ne odhajaj,
ne zapuščaj trpečega srca,
ne pozablaj najinega konca sveta,
kjer sva bila sama,
kjer sva sanjala o sreči.*

*Vse sva bila:
pomlad v bujnem razcvetu,
jesen s škrlatnimi barvami
in poletje sva ustvarjala
v poljubih, dotikih, hrepenjenju.*

*Ne odhajaj v svoj svet!
Ne odhajaj brez mene!*

*Vrni se.
Skupaj ustvariva
najino prihodnost.*

Suzana PRAPER

Naša jabolka

Jabolka sodijo v družino rožnic. Jih je mnogo vrst. Pri nas so za sadjarstvo pomembne *Malus silvestris* (divje jabolko), lesnika, kot se po domače imenuje. Ta je razširjena po vsej Sloveniji in je prednik večine naših kulturnih sort. Redko doseže to drevo več kot 10 m višine. V poznejšem času se je lesnika razširila na številne vrste kvalitetnih jabolk, znanih po Sloveniji in po svetu. Skoraj bi dejal, da je jabolko med sadjem kot vrtnica med rožami. Moj namen je opisati ta zlahka tni sad v naših krajih in njegovo uporabo, kar že dolga leta opazujem.

Ko se je sadjarstvo v 18. stoletju močneje začelo razvijati, je tudi k nam od zahoda prišla ta koristna panoga. Sprva so med kmečko ljudstvo v sadjarstvu bili svetovalci vaški duhovniki, učitelji in nekateri gozdarji. Na Gorenjskem in Koroškem so prav znana imena župnikov in učiteljev, ki so dosti pripomogli k razvoju sadjarstva pri nas. Št. Andraž v Sav. dolini je znan po kvalitetnih jabolkih. K temu je pripomogel nekdanji učitelj Dolinšek. V Št. Lovrencu na Dolenjskem je upravitelj šole vsako leto spomladi učencem dajal sadne sadike, da so te sadili doma. Tudi v Črni je upravitelj šole Janko Kuhar imel na šolskem vrtu malo sadno drevesnico in sodeloval z Borovnikovo sadno drevesnico na Legnu. Vzgojene sadne sadike je dajal domačijam. Podobnih primerov je bilo več, saj so po šolah poučevali tudi o kmetijstvu in sadjarstvu.

Da začnem naštevati domače vrste sadja, začnem pri najstarejši osnovni lesnici. Že dolgo je v naših krajih znan predvsem po Koroškem lesnikov kis in še bolj mošt, ki mora biti vsaj pet let star in med tem pretočen v čist sod. Lesnikov mošt so že od nekdaj cenili kot zdravilo. Tak mošt menda lahko pije celo porodnica. Mati mi je pripovedovala, da je v Topli pri nekem kmetu težko zbolelo mlado dekle s hudo vročino. Ko so domači že obupali in pričakovali najhujše, so dekletu na njeno željo dali lesnikov mošt in kmalu je začela vročina popuščati, in ozdravela je. Tudi poznejša dogajanja potrjujejo in priporočajo lesnikov kis kot zdravilo. Pred kakim letom so bili naši fantje in dekleta povabljeni na neko slavo v bližino Ljubljane. Za darilo so med drugim vzeli domač dober lesnikov mošt. Ko je naša družina prinesla na mizo svoj lesnikov mošt so bili gostje tako navdušeni nad njim, da je neka gospa vprašala, kje

Borovnik na Legnu. Tu je bila sadna drevesnica, foto, Matevž Čarf

raste tako grozdje, ki daje tako dobro vino. Ni mogla verjeti, da je to sad naše divje jablane — lesnike. Zelo dobre so tudi lepo očiščene lesnike, vložene v kozarce s sladkorom raztopino.

Nekje sem našel zapisano, da je danes na svetu okrog 2000 vrst jabolk; tukaj bom opisal naše, v okolici najbolj znane in najstarejše.

TRDIČI: to je eno najstarejših, že zelo redkih jabolk pri nas. Je zelo odporno, srednje veliko drevo, dobro rodi, drobni srednje debeli plodovi, voščeno rumene delno rdeče barve. Jabolka so okusna, vzdržijo pozno v naslednje leto. Najdemo jo še v višjih legah n. m. v. — 1100 m.

ŠPICELNI: so danes že zelo redki. To so drobna temno rdeča okusna jabolka, primerena za zimsko shranjevanje. Najdemo jo še v višjih legah n. m. v. 900 m.

MICURINKA: je k nam prinesena iz Rusije. Na poskušnjo so jo prinesli leta 1952 in sprva posadili na planinski koči Pungart n. m. v. 1310 m. Tukaj nasad ni uspeval, pozneje so zadnje ostanke presadili nižje h kmetu Turčniku in Zakrižniku in tudi tu ni uspeha z njimi.

ŠENTJAKOBKA: je starejša zgodnje jabolko. Zori konec julija, ob sv. Jakobu, od tod tudi ime. Drobnejši, do srednjedebe-

plodovi z rdečimi prameni, so okusni in kratko trajajo. Danes jih spodriva beličnik.

BELIČNIK: zgodaj cveti. Plod je droben do srednje debel, občutljiv za pritisk, rumen — voščeno svetlikajoč, meso rahlo, prijetno sveže, kislasto. Večkrat ga je treba obrisati, shranjevanje je kratko trajno.

CIGANKA: je starejša sorta, temno rdeče barve, srednje debela, tudi meso je rdeče. Zori septembra, trajnost kratka.

LEDROVKA: je srednje debelo jabolko, z debelim rjavim olupom. Zori pozneje, primerna je za zimsko shranjevanje.

ŠKRABELCA: je srednje debelo kratkotrajno rdeče jabolko. Znotraj je rdečkasto, ko dozori seme v njem škrahlja, od tod tudi ime.

ZLATA PARMENA: je stara angleška sorta. Prišla je preko Francije in Nemčije k nam. Plod je srednje debel, pravilne oblike. Osnovna barva je zlatorumena, na sončni strani oranžna do rdeče rjasta. Meso je rumenobelo, čvrsto in okusno. Zori prve dni septembra, pozneje postanejo plodovi mokasti. Za daljše shranjevanje je občutljiva. Najbolj ji prija temperatura minus šest stopinj.

KOSMAC: je srednje debelo jabolko z debelejšim olupom. Rjave barve. Primerno je za zimsko shranjevanje. (se nadaljuje prihodnjič)

Matevž ČARF

VTISI S SVETOVNEGA PRVENSTVA PIHALNIH ORKESTROV NA NIZOZEMSKEM

V holandskem mestecu Kerkrade se je sredi poletja odvijalo svetovno prvenstvo pihalnih godb. Orkestri so lahko sodelovali v treh programih; to je v koncertnem, ki se je odvijal v dvorani in na stadionu, kjer je bilo prirejeno tekmovanje v igranju koračnic in korakanju. Na stadionu je bilo izvedeno tudi tekmovanje zabavnih skupin, kar pomeni za vse prisotne višek doživetja.

Tega prvenstva sem se kot član ravskega orkestra udeležil tudi sam, zato želim bralcem Viharnika posredovati nekaj svojih vtisov.

Prvenstvo se ponavlja vsaka 4 leta. Pred več kot 10 leti se je naš orkester pod vodstvom takratnega dirigenta Jožka Hermana tega tekmovanja že udeležil, pozneje pa zaradi gmotnih težav ne več. Letos smo dobili povabilo organizatorja iz Holandije, kar je znak, da je naš orkester tam zelo cenjen, saj je bil takrat z doseženo zlato medaljo v koncertnem programu obenem tudi najboljši predstavnik iz Jugoslavije oz. Slovenije. Za koncertni del tekmovanja mora orkester organi-

zatorju poslati posnetke skladb, katere poleg obveznih namerava igrati in šele potem ga posebna komisija razvrsti v težavnostno skupino. Mi smo bili določeni v I. oz. najtežjo skupino. Odločitev o nastopu je bila za našega sedanjega dirigenta Lojzeta Lipovnika silno težka. Pomankanje instrumentov, uniform, za predpisano obvezno skladbo tudi nekaj izvajalcev-solistov in še kopica težav, vstevši tudi zdravstvene, so predstavljale resne pomisleke. Z veliko zagnanostjo pripravljalnega odbora in razumevanjem delavcev Železarne Ravne so bile težave premagane in da bi kar najbolj opravičili vložena sredstva, se je dirigent odločil, da nastopimo poleg koncertnega programa tudi v tekmovanju igranja koračnic na stadionu. O doseženih točkah na tem prvenstvu je bilo dovolj povedanega v dnevnem časopisu in radiu, zato bralcev s tem ne mislim obremenjevati, pa tudi naštevanja imen najbolj zaslužnih za realizacijo potovanja ali izvedbo glasbenega programa ne, ker je to nevhvaležna tema. Udeleženci tega prvenstva vemo

Tukaj smo si priigrali drugo zlato medaljo

za posameznike, ki so prispevali k uspehu več kot drugi, velja pa naj ocena, da smo dali vsi od sebe vse, kar smo tisti trenutek, ko je bilo to najbolj potrebno, bili sposobni dati. Da uspeh ni izostal, sta dokaz dve zlati medalji. Glasbeno izvedbo obeh nastopov ne morem kritično ocenjevati, ker za to nimam potrebne izobrazbe, upam pa, da bom bralcem tudi brez strokovnih izrazov povedal to, kar bi jih v tej zvezi utegnilo zanimati.

Priprave so kljub težavam potekale uspešno in tako smo 12. 7. 1989 odpotovali na Nizozemsko oz. Belgijo, kjer smo tudi bivali. Po 20-urni vožnji smo se ustavili v kraju Maasmechelen in se nastanili v dveh hotelih. Začetna nezgoda z avtobusom, ko so se potrgali jermeni na motorju, ni vplivala na razpoloženje, saj so »Integralovi« šoferji napako hitro odpravili, pa tudi drugače so nas vozili zanesljivo in varno v splošno zadovoljstvo vseh. Stanovali smo torej v Belgiji, tekmovali pa v Holandiji, ker je pač vse skupaj zelo blizu, na tromeji z Nemčijo.

Kaj pomeni odprta Evropa 92, za katere članstvo si prizadeva tudi naša država, smo se prepričali sami, saj kljub prečkanju 4 meja, imamo pečat v potnem listu le z mejnega prehoda na Holmecu.

Delovni dan se je začel ob 9.^h, ko smo pospravili restavracijo in jo preuredili za oder z vsemi instrumenti in pulti za note, po končani vaji pa jo pripravili zopet za jedilnico. Popoldne ob 16.^h se je vse zopet ponovilo s tem, da smo od 19.^h do 21.^h vadili igranje koračnic okrog ogromne cerkve v mestu, katere okolica je kar ustrezala pogojem na stadionu. Večerja se je zavlekla do 23.^h, kar imajo pač tako način streljanja, da mora vsak dobiti svoj obrok na točno določen način, vedno z iste strani itd., kar smo proti koncu bivanja že malo spremenili, ker so videli, da nismo tako zahtevni gostje, ampak je bolj važno kaj in koliko je na krožniku, kot pa s katere strani si postreženo. Drugače pa so lepo skrbeli za nas in zadovoljstvo z nami tudi večkrat poudarili, mi pa smo se trudili, da našo glasbeno kulturo tudi kulturno zastopamo.

Za ogled mesta in okolice je tako ostalo le malo časa. Glavna ulica Maasmechelena je široka, na obeh straneh so trgovine in prikupni lokalčki s svojo ponudbo na ulici. Prehodi za pešce so dvignjeni v višino pločnikov, tako da lahko invalidi z vozički nemoteno prehajajo z ene strani ulice na drugo, vozniki v avtomobilih pa morajo voziti obzirno in počasi, saj bi jih drugače premetovalo kot da vozijo po stopnicah. Okolico kraja, kjer smo bivali, sva si kljub pomanjkanju časa ogledala s sostanovalcem Viktorjem (tistim, ki je dolga leta igral pri »Štirih kovačih«), saj ima poleg glasbene tudi fotografsko žilico. Za svoj »fotosafari« sva uporabila kar hotelski kolesi. Hiše so grajene iz rdeččrvene opeke in le redko so belo opleskane, kar daje še posebno draž prekrasno urejenim cvetličnim vrtovom in negovanim tratam.

Nove gradnje so prilagojene okolju, tako da brez potrebe ni odstranjeno nobeno drevo ali grm. Na svoji kolesarski poti sva srečevala prave dvorce, obdane s cvetjem in okrasnim grmičevjem, videla pa tudi nekaj revnih bivališč tujih delavcev, kot je to pač značilno za vse družbe in vse sisteme tega sveta. V okolici Maasmechelena živi okrog 600 slovenskih družin. Tja so se preselili v letih krize med obema vojnama. Z zanimanjem spremljajo vse dogodke v naši domovini ter so z nekaterimi zadevami bolj seznanjeni kot mi. Skrbno varujejo svoj materni jezik, povezani so v društva, med domačini pa so zelo čislani, v nasprotju do drugih priseljencev. Po ulicah v nočnih urah skoraj ni ljudi, ker se bojijo kriminala, ki tudi v Belgiji močno narašča. Med tujimi priseljenici so tudi kriminalci, ki za nameren zločin radi prebijajo kazen za rešetkami, kjer imajo pač mnogo boljše življenje kot zunaj. Prav tako je mnogo tudi takih, ki se na delovnem mestu namerno po-

škodujejo in tako kljub majhni invalidnini bolje živijo kot v svojih matičnih deželah.

Naši rojaki so nas navdušeno sprejeli, sledili našim pripravam in se z nami veselili uspehov. Posebno lepi so bili večeri ob mestni cerkvi, kjer smo po končani vaji igrali slovenske napeve, pri ogledu notranjosti cerkve pa imitirali zvoke orgel, kar je bilo za domačine nekaj nepozabnega. Na cerkev v Maasmechelenu so Slovenci še posebej ponosni, saj je zgrajena v letu 1936 in to večinoma z njihovimi prispevki. Pa niso zaman ponosni, je res nekaj posebnega. Ponosni pa so bili tudi na naše dosežke na tekmovanju, saj tudi naš hotelir, čeprav Belgijec, in njegova žena nista skrivala solz, ko sta nam med prvimi čestitala in nazdravila.

Pa naj se povrnem na samo tekmovanje. Zelo zahtevna skladba zahteva tudi posebne instrumente, katerih pa naš orkester nima, zato smo si le te morali sposoditi. Na srečo imamo veliko število glasbenikov, ki so poglajali korenine pri ravnemskem orkestru in sedaj igrajo pri najboljših orkestrih Slovenije, kot so Filharmonija, RTV in radijski orkester. Oni so priskrbeli manjkajoče instrumente in po potrebi tudi glasbenike ter nam bili na pripravah za tekmovanje tudi vzgled, kako je treba garati za željen uspeh. Nič ni smelo biti prepuščeno slučajnosti in vse je bilo podrejeno skupnemu cilju. V holandsko mesto Kerkrade smo prispeli dobro pripravljeni in razpoloženi. Okolica dvorane je bila okrašena z zastavami sodelujočih držav, katere so se v svoji barvitosti s cvetličnimi vrtovi in vodometi lepo ujemale. V posebnem prostoru v sklopu dvorane smo uglasili instrumente, nato pa že z malo več tesnobe pričakovali odhod na tekmovalni oder. Igranja orkestru pred nami nismo poslušali, da ne bi izgubili občutka za naše izvajanje, ki je ostal še od dopoldanske generalke. Dvorana je velika in sprejme okrog 3000 poslušalcev, je pa tako akustična, da se čuje vsak najrahljši šum. Ljudje so veliki poznavalci glasbe in so med izvajanjem koncerta popolnoma mirni. Zatemnjena dvorana in osvetljen oder delujeta skrivnostno, za tiste, ki smo tu prvič nastopali pa kar grozljivo, saj je med igranjem marsikomu vzelo slino in s tem tudi zvok na instrumentu. Če bi se to primerilo solistu med tako važnim nastopom bi bili v trenutku izničeni vsi napori celega orkestra in zapravljeni vsa vložena sredstva. Zato so za solistična mesta v skladbi izbrani res najzanesljivejši in najboljši glasbeniki. Stopnjevano napest je prekinil dirigent z dvigom rok in s pomirjajočim pogledom zmanjšal tremo, preden se je zares začelo. Na odru smo izvedli 4 skladbe. Prvo imenovano »Hra staccato«, pri kateri imajo glavno vlogo klarineti, smo igrali za ogrevanje, nato pa obvezno skladbo »Simfonijo za orkester«, ki je že štela za točko. Ta skladba ima tri stavke. Medtem ko sta prvi in tretji stavek zelo ritmična s poudarki na tolkalih, je drugi stavek melodičen in za mnoge najlepši. Prepletanje nežnih glasov oboe, flavte in angleškega roga je bilo nepozabno. Na nekaterih mestih v stavku se igra tako tiho, da se čuje mrmljanje strun na kontrabasu, kar omogoča zelo akustična dvorana. Po mnenju večine je bil drugi stavek odigran fantastično. Za obvezno skladbo smo dobili namreč daleč največ točk med vsemi nastopajočimi. Drugo tekmovalno skladbo »Sprenevedanja« mojstra Adamiča smo odigrali že bolj sproščeno, če ne kar preveč rutinsko. Škoda je le, da glasbenih del naših skladateljev evropska glasbena literatura še ne pozna dovolj. Dlan poslušalcev smo ogreli še z živahnim »Čardašem«, saj aplavz v dvorani kar ni ponehal.

Za veselje po prvem uspehu pa ni bilo časa, saj nas je čakal še nastop na stadionu, ki pa je zahteval več fizičnega napora. Korakati, paziti na vrste, ritem in izvedbo, je kar precej zahtevno. Ker smo igrali koračnice na pamet, smo se lahko posvetili urejenosti vrst. Poleg žirije na tribunah spremljajo orkester med nastopom kar trije sodniki, ki ocenjujejo vsak gib in čujejo vsako napačno noto. Če bi se moral

Tudi naši rojaki vedo, kaj je samoprispevek. Brez njega te cerkve ne bi bilo

odločiti, kateri od nastopov je napravil name večji vtis, bi se odločil za slednjega. Igrati v temačni srhljivosti dvorane ali stopati po stadionu, kjer ti ploska 30 tisoč parov rok, vsaj za mene, ki sem to doživel prvič in vem da tudi zadnjič, ne pomeni težke odločitve. Naš nastop na stadionu je bil tudi sicer efektan. Zastavo Slovenije so nosili naši godbeniki in pozdravljali gledalce na tribunah, za zastavo je v primeri razdalji strumno korakal predvodnik z veliko taktirko, za njim orkester, s tem da smo zadnjo vrsto zaključevali basisti s »suzafoni«, na katerih so bile pritrjene črke našega kraja — Ravne. Ljudje so ob igranju koračnice »Moja domovina« in »Ravenski železarji« navdušeno vstajali z mest, nam mahali, naši rojaki pa v slovenščini pozdravljali. Gledalci vzdržijo na stadionu ves dan, saj si prinesejo prigrizek kar s seboj. Za njih so ti nastopi neke vrste glasbeni praznik. Takega navdušenja mi ne premoremo, zato takih festivalov pri nas tudi ne prirejamo. Pa bi imeli kaj videti posebno, ko nastopijo skupine muzikantov v zabavnih programih. Takih kostumov, tako domiselnih točk, tako izvežbanih izvajalcev, ki vse počnejo v ritmu glasbe kot eden, brez napake, pa čeprav jih je v skupini tudi 50, ne vidiš nikjer. To je res prvenstvo v pravem pomenu besede.

Že uvodoma sem dejal, da v članku ne bom uporabljal ne števil in ne imen, vendar pa ime človeka, ki je za vse, kar smo doživeli in dosegli, najbolj zaslužen, ne sme ostati neomenjeno. To je naš Lojze Lipovnik, dirigent, ki uživa neslutene simpatije, kjer koli se pojavi, predvsem zaradi svojih človeških kvalit. Od odločitve, da se prvenstva udeležimo, pa do prevzema zlatih priznanj je imel vse niti v svojih rokah. Ravno je premišljeno, prebredel je vse težave, ki jih ni bilo malo, miril strasti, bil vedno obvladan in pripravljen poslušati tudi druge, upoštevati pametne predloge, le na svoje zdravje je pozabil. Ko smo videli, koliko energije troši za skupen uspeh, kako zaupa v nas, smo tudi mi lažje prenašali napore, ki pa se z dirigentovimi seveda ne morejo primerjati. Želimo si le, da se pozdravi, odpočije in nas še kdaj popelje do takega uspeha, kajti izzivi še ostajajo. Do še višje nagrade, to je zlata plaketa s pohvalo, nas je ločilo le bore 4,5 točke. To pa naj bo cilj za prihodnja tekmovanja, saj upam, da to ni bilo zadnje za relativno mlado generacijo ravenskih muzikantov. Kvaliteta orkestra lahko raste le v ostri konkurenci in medsebojnih merjenjih med najboljšimi orkestri sveta.

Značilna belgijska hiša in Marjan Čuješ

Kaj naj rečem za konec? Bilo je naporno, a vendarle prelepo. Zelo sem hvaležen svojim sodelavcem na TOZD Gozdarstvo Črna, da so mi omogočili obisk skupnih vaj in pa odsotnost v času tekmovanja, saj je bilo tako na nek način poplačano moje 35-letno amatersko delovanje v tej zvrsti glasbe.

Sprejem na domači meji je bil pa nekoliko nenavaden. Nismo pričakovali, da bomo morali sprazniti ves avtobus, pokazati vso prtljago in instrumente, namesto da bi se veselili snidenja svojcev, ki so nas zaman čakali ob napovedani uri. Prejšnje dni smo namreč prečkali meje Belgije, Nizozemske in Nemčije tako, da tega niti opazili nismo. Kratko pojasnilo uslužbenca carine je bilo: veste zakaj so meje, veste zakaj carine in tudi od kod prihajate in če veste kakšne tragedije po svetu povzroča narkomanija potem vas ta preiskava ne sme motiti. Res, ni nas motila sicer korektna preiskava, motila nas je le utrujenost po 20 urah vožnje v avtobusu. Kar pa se mene tiče, potem raje vidim, da mi najzvestejši človekov prijatelj, štirinožec labradorske sorte prevoha prtljago, kot pa da me pedantni carinik napoti zamenjat neustrezen dinarski bankovec v oddaljeno vas, zraven pa mi našteva točke in zakone, po katerem bi me zato lahko kaznoval. No tudi to je minilo. Že Sicer pa nimaš vsakokrat prilike videti na delu izurjenega iskalca mamil, ki pa ob skritem tehničnem predmetu med prtljago niti z repom ne migne, kot da bi slutil, da si je v tem hipu pridobil zelo hvaležnega neznanega oboževalca. Krajani Raven in svojci so nas kljub zamudi lepo sprejeli, mi pa smo se po kratki slovesnosti kar razgubili po domovih. Napor in nevšečnosti bodo pozabljene, lepa doživetja, ki jih v tistih dneh ni bilo malo, pa nikoli. Tako je tudi prav.

Marjan ČUJEŠ

CELJE JE PRIPRAVLJENO NA XXII. MEDNARODNI OBRTNI SEJEM

Več kot 20 let tradicije, predvsem pa kvalitetno delo organizatorjev in razstavljalcev, sta dobro ime Celjskega obrtnega sejma ponesla tudi preko naših meja. Od letošnjega leta bo MOS osrednji sejem obrti in drobnega gospodarstva v deželah delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Za 22. mednarodni sejem iz drobnega gospodarstva, ki bo med 8. in 17. septembrom v Celju, je že vse pripravljeno. Več kot 1500 razstavljalcev iz vseh krajev Jugoslavije, iz Italije, Avstrije, Madžarske in ZR Nemčije se bo s svojimi izdelki predstavilo v Celjski dvorani Golovec. Organizatorji so imeli kar težko nalogo, ko so morali 7.000 m² pokritih površin in okoli 13.000 m² okoli dvoran razdeliti med številne razstavljalce. Tako kot v minulih letih pa želijo na celjskem obrtnem sejmu tudi letos strokovno spregovoriti o možnostih in potrebah za razvoj obrti in drobnega gospodarstva pri nas. Že v načrtovanju vsebine letošnje prireditve so se dogovorili, da bo poudarek na kvaliteti proizvodov in storitev, saj je to edina možnost, da tudi obrt in drobno gospodarstvo med prvimi vstopita v Evropo 92. Ta usmeritev sejma pa je še bolj poudarjena s sprejetjem dogovora, da bo MOS v Celju osrednja sejemska prireditev v deželah Alpe-Jadran. To je za organizatorje in za celotno obrtno združenje Slovenije veliko priznanje, hkrati pa tudi obveza za bodoče delo.

Tako bodo že letos organizirali nekatera strokovna srečanja zborničnih in sejemskih hiš iz dežel, ki sodelujejo v delovni skupnosti Alpe-Jadran.

Poleg tega pa bodo potekale tudi razprave o različnih drugih temah, kot na primer: ustanavljanje mešanih podjetij, zasebno podjetništvo, novo zakonodajo in obrt, banka in drobno gospodarstvo. To so naslovi nekaterih tem, ki jih bodo obravnavali v okviru letošnjega mednarodnega obrtnega sejma. Organizatorji so k razpravam povabili najiminennejše strokovnjake s posameznih področij, računajo pa tudi na udeležbo predstavnikov iz republiških DPO, prav tako pa sodelovanje napovedujejo predstavniki zvezne vlade, Socialistične zveze Jugoslavije in mladine.

V svoji zasnovi ima sejem predvsem strokovni in poslovni značaj. Jasno pa je, da morajo organizatorji poskrbeti tudi za večtisoč obiskovalcev, ki vsako leto pridejo na to prireditev. Letos bodo postavili 160 stojnic, kjer bo pestra ponudba in možnost ugodnih nakupov. V petnajstih gostinskih objektih bodo rešili lakoto in žejo. Tako se bo za vsak okus našlo kaj primerne. Za zabavo bodo poskrbeli v Luna parku in številni zabavni ansambli.

S sejmsko prireditvijo pa tako kot že leto nazaj živi tudi mesto Celje. Tako bodo tudi letos razstavljalcem podarili plakete mesta Celje, najboljši razstavljalci bodo dobili plakete MOS za najkvalitetnejše izdelke, podeljena pa bodo tudi 3 priznanja za najlepše urejen razstaveni prostor ter priznanje za najboljšo gostinsko ponudbo.

XXII. MOS v Celju bo letos prinesel veliko novega za obrtnike in poslovneže, ki se želijo uveljaviti v novih pogojih razvijajočega se podjetništva. Takšen pa bo seveda zanimiv tudi za obiskovalce, ki si bodo ogledali, kaj zmoremo in znamo narediti pri nas.

S XXXIV. Koroškega turističnega tedna — tekmovanje gozdarjev: totranje hloda. V tej disciplini so tekmovali tudi gledalci

Andrej Šertel tokrat kot pisec knjige Domače žganje

V letošnjih poletnih mesecih se je pojavila na policah knjigarn širom po Sloveniji nova knjiga z naslovom *Domače žganje*. Knjigo je izdalo in založilo Časopisno založniško podjetje Kmečki glas, njen avtor pa je naš sodelavec **ANDREJ ŠERTEL**.

Andreja Šertela poznamo v Lesni kot gozdarja, odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. Bralci *Viharnika* ga gotovo poznajo po njegovih izvirnih besedilih, ki jih redno objavlja v našem glasilu. Tokrat pa ga predstavljamo kot avtorja prve slovenske knjige o žganjekuhi.

VIHARNIK: Sodelavci vemo, da je eden od vaših hobijev tudi kuhanje žganja. Kdaj in za kaj ste se začeli s tem ukvarjati?

ŠERTEL: Odraščal sem na kmetiji, kjer je bilo kuhanje žganja eno izmed rednih jesenskih opravil. Takrat smo kuhali predvsem borovničevo žganje. Otroci smo pomagali nabirati borovnice, pomagal pa sem tudi pri samem kuhanju žganja. To so bile moje prve izkušnje, ali lahko bi rekel privzgoja o tem opravilu. Seveda takrat še nisem ničesar vedel o vrenju in kemičnih procesih, ki se pri pripravi žganja dogajajo.

Pred leti sem si uredil mali sadni vrt. Dobro sadje sem shranil za zimo, slabega pa se mi je zdelo škoda zavreči. Spomnil sem se, da smo včasih iz takega sadja kuhali žganje. Tako sem si kupil kotel in ima sedaj pri moji hiši mesto kot vsak drugi hišni aparat.

VIHARNIK: V svoji knjigi ste opisali 18 vrst žganja. Kako ste izbirali sadeže za posamezne vrste?

ŠERTEL: Sadeže sem opazoval po gozdu in jih začel zbirati po vrstah. Govoril sem z ljudmi, ki so kuhali raznovrstne sadeže, žganja iz njih pa niso hvalili. Žganje je bilo res slabo, ker ga niso znali skuhati. Sadeže so kuhali s pečji, kar pri kuhanju sprošča alkaloid.

Tako sem si nabiral izkušnje, z napakami drugih, s proučevanjem posameznih vrst sadežev.

Najprej sem proučil rastline, da niso bile strupene. Do novih spoznanj sem prišel največ z lastnimi izkušnjami. Ljudje so se čudili, ko sem pripravil brezovo žganje. Brezo je treba navrtati spomladi, ko ima ca 2 % fruktoze, sladkorja. Tekočina se izceja samo 2 dni, potem pa teče samo še navadna voda. Iz tekočine sem pripravil žganje s trikratno destilacijo. Brezovo žganje ni pomembno zaradi okusa, ampak zaradi atraktivnosti.

Tudi bežek je zanimiv sadež. Do sedaj sem kahal žganje iz črnega bežga, letos pa bom poskusil še iz rdečega. Pa med, ki letos močno kristalizira v satju. Čebelarji ga namočijo in iz njega kuhajo žganje. Medeno žganje nima posebne arome, zato ga jaz aromatiziram z meto ali meliso. Svojevrstno žganje lahko skuhamo tudi iz regratovih cvetov, javorovega soka, šipka, brinja, pa iz ribeza, jagod, jerebika, iz rožičev, med najbolj kakovostnimi žganji pa je žganje iz gozdnih malin.

Leta 1983 sem v *VIHARNIKU* vabil kotiček »Kramlajmo o žganjarjenju«, kjer sem bralce prosil, da bi opisali svoje izkušnje, kaj

ti pravilo je, kolikor je žganjarjev, toliko je drobnih skrivnosti. Takrat nisem dobil kaj dosti prispevkov; verjetno zato, ker vsak žganjar čuva svoje skrivnosti.

VIHARNIK: Kaj vas je navedlo, da ste svoje izkušnje opisali v knjigi?

ŠERTEL: Svoje znanje in dognanja iz prakse sem želel še izpopolniti, zato sem začel iskati literaturo o tej stroki. Ugotovil sem, da je na Slovenskem ni. Nazadnje sem šel še »na Kmečki glas« povprašat po literaturi. Ko sem jim povedal, da se s tem ukvarjam so mi rekli: »Potem pa knjigo o tem napišite vi!«

Res sem imel že veliko podatkov zapisanih. Preštudiral sem še vse o kvasovkah in pripravil sem brošuro. Pisanje sem dal pregledati poznanemu strokovnjaku profesorju Hribarju. Naredil je recenzijo in napisal predgovor. Menil je, da je tako knjigo potrebujemo, da dobi domače žganje veljavo, ki mu gre.

Knjiga je dobrodošla med tistimi, ki kuhanje žganje in tudi med tistimi, ki se samo zanimajo zanj.

VIHARNIK: Sedaj pa vas prosim, da na kratko predstavite vsebino svoje knjige!

ŠERTEL: V knjigi je v glavnem zajeto vse, kar mora vedeti nekdo, ki razmišlja, da bi kahal žganje ali ga že kuha. Po predgovoru prof. Hribarja in mojem uvodu sem opisal posodo, ki je zelo važen del procesa priprave žganja. Posoda mora biti čista in iz primernih materialov (les, plastika, nerjaveča kovina). Nato sem opisal sadeže, ki morajo biti zbrani po vrstah. To daje žganju kvaliteto. Če pripravimo žganje iz različnih sadežev, dobimo mešano žganje, ki ni kvaliteto.

Pri drozgi je važno pravilno alkoholno vrenje. Različni sadeži zahtevajo različni čas vrenja.

Vsi sadeži morajo biti opečljani, za koščice sadeže pa je važno, da so koščice cele, sicer žganje pogreši po koščicah in vsebuje cianovodikovo kislino. Če je te kisline v žganju preveč, ni zdravo, prav pa je, da je nekaj le vsebuje.

Alkoholno vrenje povzroča vrsta različnih kvasovk, zato je dobro, da žganjar nekaj ve o kvasovkah. Poznamo jih več vrst. Vse ne dajejo dobrega alkohola, zato je dobro vrenje nadzirati. Pri alkoholnem vrenju nastaja ogljikov dioksid, zato je zelo važno odzračevanje, sicer bi nam lahko sod razneslo.

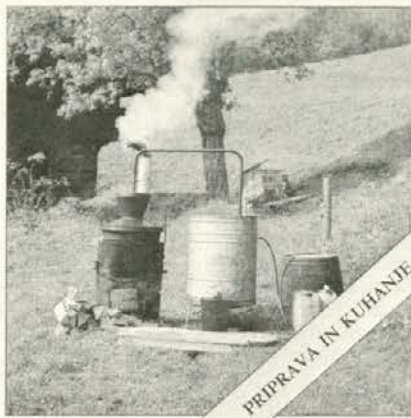
V posebnem poglavju sem opisal tudi naprave za destilacijo. Kotlov je po naših kmetijah veliko vrst. Sedaj jih fotografiram, ker so že tudi etnografska zanimivost. Imajo pa vsi isti princip. Iz drozge s pomočjo segrevanja zdestiliramo alkohol. Umetnost žganjekuhe je v tem, da s počasnim segrevanjem ločimo etilni alkohol od metilnega.

Metilni ni užiten, je samo za zunanjo uporabo. Imenujemo ga tudi cvet, foržič ali belina. Če ga dodamo žganju, potem žganje peče. To pa ne sme; kvaliteta žganja je v tem, da ima prijetno aromo. Čisto nazadnje, pri drugi destilaciji pritečejo težki alkoholi in težko hlapne kisline. Ljudje to radi zmešajo k žganju in mu tako pokvarijo okus. Vsako

Domače žganje

Andrej Šertel

žganje redčimo z destilirano vodo, ki je pri žganjekuhi nastane veliko.

Žganje mora vsaj dva meseca odležati, da pridobi na svojem »buketu«, aromi. Še bolj je, če ga pustimo ležati dalj časa, do 40 let, ko pridobiva na kvaliteti, pa tudi potem se ne kviri. Pri zorenju ne sme biti hermetično zaprto.

Ob koncu sem opisal še napake žganja. Marsikdo naredi napako pri malenkostih. Žganje ima okus po plesni, če je pripravljeno iz gnilega ali plesnivega sadja. Za duh po plesni pa je kriva posoda. Žganje je kislo, če posoda pri vrenju ni bila dobro zaprta. Motno žganje dobimo, če ga nepravilno redčimo. Žganje peče, oz. ima okus po cvetu, če je v njem preveč metilnega alkohola. Prismojeno žganje je predvsem zaradi malomarnosti žganjarja, ki je prismočil drozgo. Napak je seveda še več, ki jih vseh ne morem tukaj naštet.

Opisal sem še značilnosti posameznih vrst žganja. Čisto na koncu pa sem obdelal poglavje »Žganje v domači uporabi«. Tu sem opisal, kako se naredijo različne zdravilne tinkture, med katerimi sam najbolj cenim švedsko grenčico. Gospodinje pripravljajo veliko vrst različnih domačih likerjev in napitkov. Te bom opisal morda pri naslednji izdaji oz. ponatisu.

VIHARNIK: Kakšne načrte še imate v zvezi z žganjekuho?

ŠERTEL: Žganjekuho bom gojil še naprej, fotografiral bom različne vrste kotlov, pripomočkov, skratka vse, kar se tiče domačega žganja. Rad bi še marsikaj zabeležil, da bo ohranjeno za prihodne rodove, saj je kuhanje domačega žganja že del naše etnologije.

VIHARNIK: Kako pa prodajate vašo knjigo?

ŠERTEL: Kolikor imam podatkov, prodaja teče dobro. Še to jesen bo Lesna skupaj z Mladinsko knjigo Slovenj Gradec predstavila mojo knjigo v prostorih Mladinske knjige.

Zanimanje za mojo knjigo je veliko, zato sem vesel, da jo je Kmečki glas sprejel v svojo zbirko in jo založil.

Pogovor zabeležila
IDA ROBNIK

Reprezentanca Slovenije med njimi Slavko KOS in Ivan SREBRE

DRŽAVNO PRVENSTVO GOZDNIH DELAVCEV SEKAČEV

Letošnje državno prvenstvo gozdnih sekačev je potekalo od 30. junija do 2. julija 1989 na Igmanu nad Sarajevom. Organizacija je bila zaupana Šipadovemu TOŽD-u Igman iz Šavničev, ki je vzorno pripravil poligon na Velikem polju, to je na prizoriščih smučarskih tekov sarajevske olimpiade.

Slovensko reprezentanco je predstavljalo šest fantov-sekačev, med njimi tudi dva iz LESNE Slovenj Gradec in sicer SREBRE Ivan in KOS LEOPOLD, oba iz Gozdarstva Črna na Koroškem. Slovenski predstavniki so kot ekipa zasedli četrto mesto, med posamezniki pa je bil najboljši naš predstavnik SREBRE Ivan na petem mestu.

DRAGO POGOREVC

IVAN KRAMBERGER TUDI V SLOVENJ GRADCU

Ko je Ivan KRAMBERGER, dobrotnik iz Negove, prišel prodajat svoje knjige tudi v Slovenj Gradec, je imel okoli sebe veliko občudovalcev. Občudovanja vredni pa ni bil samo on in njegove knjige, mimoidoči, zlasti pa otroci, so občudovali njegovo opico Ančko, ki jo je pripeljal s seboj. Kot zatrjuje sam Kramberger, bo v kratkem času izšla tudi knjiga o njegovi opici Ančki.

F. JURAC

DODATEN RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1989/90

Lesna Slovenj Gradec, dodatno razpisuje štipendijo za študij za delo in potrebe TOZD TIP Otiški vrh

- eno štipendijo — elektrotehnik
- elektroniki V. stopnja.

BESEDA O ZLATEM SONCU

Pridi prijateljica,
pridi prijatelj,
malo postoj
in to si oglej. Kaj vidiš v tem?
Odgovor mi daj.
To je lik zlatega sonca,
to je simbol zlatega sonca.
Sonce je življenje.
Sonce je sreča.
Sonce je zdravje.
Kjer pa sončnih žarkov ni,
tam pa doktor so prišli.
Sonce je luč celega sveta,
ki vsem sveti iz neba.
Sonce ne pozna meja, sonce vse narode
prizna.
Kako čudovit čarobni svet ta je,
ko ob vzhodu gore zažare.
Dobro jutro, zlato sonce,
kaj mi za povedat imaš.
Bodi vesel jutraj,
ko sonce gor gre,
mogoče pridejo skrbi
in potem prepozno je.

Franc Primožič

KO VIDIM TE

Ko vidim te, poskoči mi srce,
veselje mene celega prevzame,
v glavo pridejo mi želje same,
da bi imel noči te, dneve vse.

A kaj, ko sploh te jaz še ne poznam,
in sploh ne vem, kaj misliš ti o meni.
Kar rekel tebi bom, ne bom nobeni,
trenutek moram si izbrati sam.

A kakorkoli že stvari stoje,
potrudim se, da tebe pridobim,
pa makar z leti, ko že osivim,
ne veš, da zame si na svetu vse.

Ljubezen dostikrat se poigra,
ko nam prižge v srcu svojo luč.
Je mnogokrat ta luč k sreči ključ,
za nos pa tudi nas potegnit' zna.

Zlatko ŠKRUBEJ

VREMENSKI PREGOVORI

za mesec avgust

Vreme, ki ga Lovrenc (10. avgusta) naredi, se celo jesen drži.

Na Lovrenca megle zgubijo pastirja.

Lovrenc jasen, se nam mrzla zima obeta.

Če Lovrenc je jasen,
bo grozdec strden
in viničar bo glasen,
prijetna jesen.

Če Lovrenc lep dan dočaka,
vsa jesen bo potlej taka.

Če na vel. šmaren (15. avgusta) sonce sije,
vino samo v sode lije.

Vel. šmaren brez dežja,
sladko vince bo doma.

Če je sv. Jerneja (24. avgusta) toplo in lepo,
taka bo jesen.

Če je o Jerneju zrel grozd dobiti,
bo dosti sladkega vinca piti.

Če Jerneja veter zjasni,
lepo vreme še dolgo trpi.

Kakor je zadnji dan avgusta
taka jesen bo — lepa ali pusta.

Matevž ČARF

VREMENSKA NAPOVED

ZA MESEC

SEPTEMBER

Tilen oblačen, meglen,
naznanja deževno jesen.

Če je na mali šmaren (8. septembra) lepo,
še dva meseca bo suho.

Če je Matevž (21. september) veder,
bo še prijetna jesen.

Če na Mihelovo veter zavije,
mrzla bo zima, s snegom do veje.

Grom in tresk o Miheli,
hude vetrove pomeni.

Če o Mihelu sneg naletuje,
dolga se zima obljubuje.

Če se zgodaj selijo ptiči,
bo huda zima o Božiči.

Kdor po malem šmarnu kosi,
za pečjo suši.

Ko žerjav leti na tuje,
brž se zima približuje.

Matevž ČARF

UJEL 13 kg TEŽKEGA AMURJA

Ko je Peter SLEMENIK iz Tomaške vasi odšel s prijatelji na Šmartinsko jezero, ni pomislil, da se mu bo tisti dan nasmehnila ribolovska sreča. Ko je prvič lovil ribe, se mu je na ribiško palico obesil beli amur. Kar celo uro je trajalo, da je velikana, ki je tehtal skoraj 13 kg in bil dolg 97 cm, potegnil na suho.

F. JURAČ

79-letni Ivan Harnik iz Doliča je že dolga leta upokojen. Da bi svoj prosti čas kar najbolj izkoristil, rad vzame v roke nož in iz suhega lesa izrezuje živali, ki jih opazuje v naravi. Kar pogledate, kako lepo je izrezljal krakulja, pa kukavice. Ne izdeluje pa samo živali, plete tudi košare, ter izdeluje grablje.

Foto: F. Jurač

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r. o.
Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANSE, Vida VRHNJAK, Danilo RANC, Gorazd MLINŠEK.
Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERŠIČ.
Naklada: 5600 izvodov.
Tisk: ČGP VEČER Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1989.

TRNOVJE

So pa kmečki gozdovi res dobre rasti,
vsak dan skozi leto v njih žaga brči.
Podnevi odvaža les avto MB,
ponoči pa takšen s tablico CE.

Vseh sort je teh hlodov, ravnih in krivih,
debelih in tankih, zdravih in gnilih.
Vse drobne odpelje naš avto MB,
debele pa tisti s tablico CE.

Andrej Šertel

ZMEDA

V glavi, telesu
velika je zmeda,
ker ni pravega reda,
vse je razmetano.
Človek je kriv, da ni lepo
vse je poravnano.

Franc PRIMOŽIČ

RAZPOLOŽENJE

*V smehu se rodil je dan
in rosa se je lesketala,
ko sem občudovala mlado jutro
in vsa podrast je šepetala
in drevesa šelestela v svoji sreči.*

*Le kdaj pa kdaj je takšen dan,
da ga občuduješ,
le kdaj pa kdaj zaveš se sonca,
ki je v tebi
le preredko oboje utapljaš v isti čaši.*

*Vse mi pravi, da si blizu,
zato mi danes poje duša,
zato mi jutro nudi svojo dlan,
srce v nemiru me preizkuša
in v nasmehu grem skozi dan.*

URŠKA PENEČ

NJENE ROKE

Dve roki v naročju,
dve roki, ki govorita
o delu
o trudu
o ljubezni
kakor brazde zorane njive so
te roke
mladega dekleta
žene
matere.
Zdaj vem, da je v teh rokah
skrita vsa bolečina,
vsa radost
vsa sreča
in vse trpljenje sveta.

(—K—L—M—)

PRETEP MED DRVARJI

Jurij Vodovnik je pred stopetdesetimi leti napisal pesem, v kateri opisuje, kako je bilo, ko so Mislinjčani prišli na kvatarno nedeljo v Skomarje. Objavljamo nekoliko prirejeno.

*O kvatni nedeli
so olcarji privreli
z Mislinjske fare sredi dne
do vasi Skomarske.*

*Vaščanom so pretili,
da jih bojo nabili,
da jih bodo oraubali
s krvjo pofarbali.*

*Skomarjani so se bali,
v strahu trepetali
Bali so se teh ljudi,
ker jih kaj prida ni.*

*Imeli so tudi kole,
sekire ino droge.
Vse tako je skupaj šlo,
da je groza videt b'lo.*

*Enga fanta so prijeli,
in so mu gnarje vzeli.
Vlačili so ga po smeteh
in imeli z njega smeh.*

*Ko fantič domu pride,
holcarjem komaj uide.
Je Skomarčane skupaj vzel,
nad holcarje napeu.*

*So enega dobili,
tistega so skoraj ubili:
po hrbtu lop, po glavi čop,
je ležau kakor snop.*

*Za gvant so ga držali,
pri hlačah šlic strgali.
Je ves povaljan in krvav
za plotom zdihoval.*

*Vsa vas je prihitela,
nad holcarjem rohnela:
Glih zdaj bo uboga reva umrl,
le kdo ga bo odril.*

*En Skomrčan je rekel:
Jaz ga že nisem tepel.
Pa kdo je temu uržoh bil,
bo kožo dol dobil.*

Po podatkih iz knjige Jest sem Vodovnik Juri je zapisovalcem
zapel to pesem 22. 11. 1986 Ivan Seidl iz Mislinje.

Andrej Šertel

DOBILI SO NOV GASILSKI AVTOMOBIL

Gasilci gasilskega društva DOLIC so pred dnevi predali svojemu namenu nov gasilski avtomobil. Tako je bila uresničena njihova dolgoletna želja. Pri nabavi novega avtomobila je pomagala Občinska gasilska zveza ter krajani. Botri novega avtomobila so ponosno stopili pred objektiv fotoaparata in je nastal posnetek za spomin.

F. JURAC

Foto: Matjaž Motaln

S KOROŠKEGA TURISTIČNEGA TEDNA

Rezultati

Gorazd MLINŠEK je videl tekmovalce takole:

HLODA

Gradnja mostu čez Dravo pri Trbonjah izredno napreduje. Gradbinci zatrjujejo, da bo še letos čez most stekel promet. Z novim mostom se bo Trbonjčanom uresničila dolgoletna želja.

F. JURAČ

KAM

*Kam merimo?
Na levo in na desno
ter sem pa tja,
iz ptičje perspektive
pa spet na tla?
Eno je edino —
da je prava komedija!*

Janez KRIŽAN

